

***Program ochrony środowiska
dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata
2021-2023 z perspektywą do roku 2026***

***Program ochrony środowiska
dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata
2021-2023 z perspektywą do roku 2026***

Praca wykonana pod kierunkiem:

Maciej Mikulski

Skład autorski:

Agnieszka Jaszczuk

Spis treści

1. Wstęp.....	8
1.1 Podstawa prawna opracowania.....	8
1.2 Cel i zakres opracowania	8
1.3 Metodyka opracowania	9
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	10
3. Spójność z dokumentami strategicznymi – założenia programowe	11
3.1 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności	11
3.2 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).....	12
3.3 Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	12
3.4 Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	13
3.5 Polityka ekologiczna Państwa 2030.....	13
3.6 Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	14
3.7 Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku	14
3.8 Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	15
3.9 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.....	15
3.10 Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	15
3.11 Program Ochrony Środowiska dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.....	16
3.12 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lipnowskiego na lata 2016-2018 z perspek- tywą do roku 2022.....	17
4. Charakterystyka ogólna Gminy Dobrzyń nad Wisłą	18
4.1 Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne	18
4.2 Demografia	20
4.3 Rolnictwo i sposób użytkowania terenu	21
4.4 Działalność gospodarcza.....	21
4.5 Warunki klimatyczne	22
4.6 Dziedzictwo kulturowe.....	23
5. Ocena stanu środowiska	25
5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	25
5.1.1 Ocena stanu.....	25
5.1.2 Analiza SWOT.....	28
5.2 Zagrożenia hałasem	28
5.2.1 Ocena stanu.....	28

5.2.2	Analiza SWOT.....	29
5.3	Pola elektromagnetyczne	30
5.3.1	Ocena stanu.....	30
5.3.2	Analiza SWOT.....	30
5.4	Gospodarowanie wodami.....	31
5.4.1	Ocena stanu.....	31
5.4.2	Analiza SWOT.....	37
5.5	Gospodarka wodno-ściekowa.....	37
5.5.1	Ocena stanu.....	37
5.5.2	Analiza SWOT.....	39
5.6	Zasoby geologiczne	39
5.6.1	Ocena stanu.....	39
5.6.2	Analiza SWOT.....	40
5.7	Gleby.....	40
5.7.1	Ocena stanu.....	40
5.7.2	Analiza SWOT.....	40
5.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	41
5.8.1	Ocena stanu.....	41
5.8.2	Analiza SWOT.....	45
5.9	Zasoby przyrodnicze.....	45
5.9.1	Ocena stanu.....	45
5.9.2	Analiza SWOT.....	47
5.10	Zagrożenie poważnymi awariami.....	47
5.10.1	Ocena stanu	47
5.10.2	Analiza SWOT	48
6.	Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	49
7.	Podsumowanie dotychczasowych działań w zakresie ochrony środowiska	50
8.	Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym	51
9.	System realizacji programu ochrony środowiska	55
9.1	Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska.....	55
9.1.1	Instrumenty prawne	55
9.1.2	Instrumenty finansowe.....	56
9.1.3	Instrumenty społeczne.....	56
9.1.4	Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne	56
9.2	Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska	57
9.3	Sprawozdawczość.....	58

9.4 System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska.....	59
9.5 Wykaz interesariuszy	59
10. Spis tabel.....	60
11. Spis rysunków.....	61
12. Wykorzystywane akty prawne	61
13. Bibliografia:	62

Wykaz skrótów

SKRÓT	OBJAŚNIENIE
ARIMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
B(a)P	Benzo(a)piren
BDL	Bank Danych Lokalnych GUS
BOŚ	Bank Ochrony Środowiska
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDLP	Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
ISOK	Internetowy System Osłony Kraju
IUNG	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
JCWPD	Jednolita Część Wód Podziemnych
JCWpj	Jednolita Część Wód Powierzchniowych jeziornych
JCWPrz	Jednolita Część Wód Powierzchniowych rzecznych
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KBW	Klimatyczny Bilans Wodny
KPODR	Kujawko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
KWSP	Komenda Wojewódzka Straży Pożarnej
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NID	Narodowy Instytut Dziedzictwa
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OSN	Obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pole elektromagnetyczne
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej do roku 2020 dla gminy miejsko-wiejskiej Dobrzyń nad Wisłą
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PKP PLK	Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe
<i>Plan zaopatrzenia w ciepło</i>	Projekt założeń do planu zaopatrzenia Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2015-2030
PM10, PM2,5	Pył zawieszony o średnicy ziaren do 10µm, pył zawieszony o średnicy do 2,5µm
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ	Program Ochrony Środowiska dla gminy Dobrzyń nad Wisłą
PPIS	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
PSE	Polskie Sieci Elektroenergetyczne
PSH	Państwowa Służba Hydrogeologiczna
PSHM	Państwowa Służba Hydrologiczno-Meteorologiczna
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
PUA	Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2017-2032
Raport POŚ	Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Dobrzyń nad Wisłą za lata 2015-2016
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SOPO	System Osłony Przeciwośmiskowej
SZCW	Silnie zmieniona część wód
SUW	Stacja Uzdatniania Wody
ŚOR	Środki ochrony roślin
UG	Urząd Gminy
<i>Ustawa ooś</i>	Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
<i>Ustawa poś</i>	Ustawa Prawo Ochrony Środowiska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WSSE	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
WWA	Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZZR i ZDR	Zakład zwiększonego ryzyka i Zakład dużego ryzyka

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania Programu ochrony środowiska dla gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2021-2023 z perspektywą do roku 2026 (POŚ) jest art. 17 ust. 1 *Ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Ustawa poś)* [1], który nakłada na organy wykonawcze – w tym przypadku gminę – obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1 *Ustawy poś*. Program ochrony środowiska według art. 17 ust. 2 *Ustawy poś* podlega opiniowaniu, w przypadku Gminnych Programów Ochrony Środowiska dokonują tego organy wykonawcze powiatu. Zgodnie z art. 18 ust. 1 *Ustawy poś*, Program ochrony środowiska dla gminy uchwała Rada Gminy. Z wykonania programów ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy. Przy opracowaniu polityki ochrony środowiska dla gminy Dobrzyń nad Wisłą obligatoryjne jest zapewnienie udziału społecznego na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Ustawa ooś)* [2]. Niniejszy Program ochrony środowiska został zakwalifikowany do rodzaju dokumentów wymienionych w art. 46 ust. 1 pkt 2 *Ustawy ooś*, co oznacza, że wymaga strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz, zgodnie z art. 51 ust. 1 *Ustawy ooś*, sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. Program ochrony środowiska wraz z prognozą, zgodnie z art. 54 ust. 1 *Ustawy ooś*, podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (PWIS).

Prawo ochrony środowiska nie określa ram czasowych obowiązywania programów ochrony środowiska. Jednakże programy te uwzględniając cele zawarte w dokumentach nadrzędnych są uzależnione od czasu obowiązywania tych dokumentów. W przypadku konieczności aktualizacji Programu ochrony środowiska zastosowanie mają przepisy art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw* [3] tj.: „Jeżeli program ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 1, wymaga aktualizacji, odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy uchwała **nowy program ochrony środowiska** uwzględniający cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* [4].

We wrześniu 2015 r. zostały opublikowane przez Ministerstwo Środowiska, zaś w styczniu 2020 r. uaktualnione przez Ministerstwo Klimatu, „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, które są dokumentem pomocniczym adresowanym do organów wykonawczych i uchwałodawczych JST. „Wytyczne...” wskazują na elementy, które powinny zostać ujęte w POŚ bądź wzięte pod uwagę przy ich sporządzaniu.

1.2 Cel i zakres opracowania

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program ochrony środowiska powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Struktura opracowania obejmuje omówienie:

- 1) spójności POŚ z dokumentami strategicznymi i programowymi wyższego szczebla;
- 2) sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu oraz jego infrastruktury technicznej;
- 3) oceny stanu środowiska na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby

- geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami;
- 4) celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska;
 - 5) harmonogramu rzeczowo-finansowego wynikającego ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji;
 - 6) systemu realizacji Programu ochrony środowiska w zakresie zarządzania i monitorowania w oparciu o ustalone wskaźniki.

1.3 Metodyka opracowania

Punktem wyjścia przy opracowaniu Programu była analiza i ocena stanu ochrony środowiska i jego poszczególnych komponentów dla dziesięciu obszarów interwencji. Przy ocenie stanu został wykorzystany model D-P-S-I-R (driving forces/czynniki sprawcze - pressures/presje - state/stan - impact/oddziaływanie - response/środki przeciwdziałania) stosowany przez Komisję Europejską, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Europejską Agencję Środowiska do sporządzania ocen zintegrowanych oraz ocen skuteczności polityki ekologicznej. Struktura modelu D-P-S-I-R pozwala na sprawne generowanie kompleksowej, opartej na badaniach, analizach i ocenach informacji o środowisku. Przeprowadzona ocena stanu środowiska dała podstawę do identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszej kolejności działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, w tym poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców i zapobiegania skutkom suszy.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Czym jest Program Ochrony Środowiska?

Program ochrony środowiska jest podstawą systemu zarządzania środowiskiem. Analizuje i ocenia istniejące uwarunkowania przyrodnicze. Przedstawia mocne i słabe strony każdego z komponentów środowiska oraz ocenia możliwe szanse poprawy stanu środowiska lub zagrożenia nieosiągnięcia standardów środowiskowych. Program ochrony środowiska wyznacza cele i kierunki działań jakie należy podjąć w perspektywie najbliższych lat, aby poprawić stan środowiska przyrodniczego lub utrzymać go na poziomie zgodnym z przepisami prawa.

Ocena stanu środowiska na terenie gminy Dobrzyń nad Wisłą

Oceny stanu środowiska dokonano w ramach 10 obszarów interwencji, które są kluczowe do podjęcia działań strategicznych zmierzających do poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska. Na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, który odpowiada za monitoring środowiska oraz danych Gminy Dobrzyń nad Wisłą i innych źródeł, ocenie poddano następujące obszary/komponenty środowiska:

- 1) Ochrona klimatu i jakości powietrza**
- 2) Zagrożenia hałasem**
- 3) Pola elektromagnetyczne**
- 4) Gospodarowanie wodami**
- 5) Gospodarka wodno-ściekowa**
- 6) Zasoby geologiczne**
- 7) Gleby**
- 8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów**
- 9) Zasoby przyrodnicze**
- 10) Zagrożenie poważnymi awariami**

3. Spójność z dokumentami strategicznymi – założenia programowe

Potrzeba opracowania nowego Programu Ochrony Środowiska dla gminy Dobrzyń nad Wisłą wynika ze stale zmieniającej się polityki ekologicznej na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

W nowym systemie do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą:

- ✓ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko";
- ✓ Polityka energetyczna Polski do 2030 roku;
- ✓ Polityka ekologiczna Państwa 2030;
- ✓ Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”;
- ✓ Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku;
- ✓ Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- ✓ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024;
- ✓ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lipnowskiego na lata 2016-2018 z perspektywą do roku 2022.

Poniżej przedstawiono główne cele i założenia polityki środowiskowej wpisane w szereg dokumentów strategicznych i programowych, do których nawiązuje niniejszy POŚ.

3.1 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności

Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Cel 8: "Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych":

- Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
- Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększeniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie - miasta,
- Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego”:

- Kierunek interwencji – Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego,
- Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych.

3.2 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

- Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny,

Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

- Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta,
- Rozwój obszarów wiejskich.

Cel szczegółowy III: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

- Budowa zintegrowanego systemu planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz tworzenie stabilnych, efektywnych i zrównoważonych finansów publicznych.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Transport

- Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Energia

- Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
- Poprawa efektywności energetycznej,
- Rozwój techniki.

Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Środowisko

- Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
- Ochrona gleb przed degradacją,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi,
- Gospodarka odpadami.
- Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

3.3 Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Dokument uszczegóławia zapisy Średniookresowej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 w dziedzinie energetyki i środowiska oraz stanowi wytyczne dla Polityki energetycznej Polski.

Cel 2: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
- Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
- Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
- Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

3.4 Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Głównym celem polityki energetycznej jest stworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju gospodarki narodowej, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz zaspokojenie potrzeb energetycznych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

Kierunek – Poprawa efektywności energetycznej

Cel główny I: Dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarczego następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,

Cel główny II: Konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.

Kierunek – Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

Cel główny I: Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,

Cel główny III: Ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencyjności pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,

Cel główny V: Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.

Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

Cel główny I: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,

Cel główny II: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,

Cel główny III: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,

Cel główny IV: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce,

Cel główny V: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

3.5 Polityka ekologiczna Państwa 2030

Cel główny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

- Kierunek interwencji – Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Kierunek interwencji – Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Kierunek interwencji – Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

- Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Kierunek interwencji – Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,

- Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Kierunek interwencji – Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnienie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel horyzontalny I: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji ekologicznych społeczeństwa.

Cel horyzontalny II: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

3.6 Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

„Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki” bezpośrednio wpisuje się w priorytet unijnej strategii rozwoju „Europa 2020”, którym jest inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

- Kierunek działań – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych,
- Kierunek działań – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki.

Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- Kierunek działań – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. "bardziej zieloną ścieżkę", zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
- Kierunek działań – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia.

3.7 Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku

Jest to dokument planistyczny, który stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Transport jest wskazany jako jeden z najistotniejszych czynników wpływających na rozwój gospodarczy kraju, a dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa wzmacnia spójność społeczną, ekonomiczną i przestrzenną kraju oraz przyczynia się do wzmocnienia konkurencyjności polskiej gospodarki. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku wyznacza najważniejsze kierunki interwencji i działań oraz ich koordynacji w zakresie osiągnięcia celu głównego. Wyznaczone kierunki interwencji są komplementarne i nie można realizować żadnego z nich w oderwaniu od całej Strategii.

Cel główny: zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego,

- Kierunek interwencji 1 - budowa zintegrowanej sieci transportowej,
- Kierunek interwencji 2 - poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- Kierunek interwencji 3 - zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 4 - poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i przewożonych towarów,
- Kierunek interwencji 5 - ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- Kierunek interwencji 6 - poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na transport.

3.8 Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Głównym celem opracowania Strategii jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., co pozwoli właściwie zaadresować zakres interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej

- Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich,
- Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich,
- Priorytet 2.5. – Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich.

Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich,
- Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji),
- Priorytet 5.4. – Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich,
- Priorytet 5.5. – Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.

3.9 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa, którą należy rozumieć jako skoordynowane działanie wszystkich podmiotów na rzecz rozwoju poszczególnych regionów. Celem głównym jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co będzie sprzyjało osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- Cel horyzontalny 1.1. – Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo,
- Cel horyzontalny 1.4. – Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,
- Cel horyzontalny 1.5. – Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- Cel szczegółowy 2.3. – Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

3.10 Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Dokument strategiczny przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy. Realizuje działania UE, które obejmują poprawę odporności państw na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych.

Cel główny: zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu,

- Cel 1: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
- Cel 2: Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,
- Cel 3: Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu,
- Cel 4: Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu,
- Cel 5: Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- Cel 6: Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

3.11 Program Ochrony Środowiska dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024

Nadrzędnym celem Programu ochrony środowiska jest długotrwały, zrównoważony rozwój województwa, w którym kwestie ochrony środowiska są rozważane na równi z kwestiami rozwoju społecznego i gospodarczego. Program ochrony środowiska wypełnia ustawowy obowiązek województwa oraz przyczynia się do poprawy i uporządkowania zarządzania środowiskiem na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, poprawy jakości środowiska naturalnego i życia mieszkańców oraz przyczyni się do zrównoważonego rozwoju.

Cele:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza:
 - dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm- osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu (PM_{2,5}, PM₁₀, benzo(a)pirenu i ozonu),
 - ograniczenie emisji gazów cieplarnianych,
- Zagrożenie hałasem:
 - dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu,
 - zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas,
- Pole elektromagnetyczne:
 - utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych,
- Gospodarowanie wodami:
 - zwiększenie retencji wodnej województwa,
 - ograniczenie wodochłonności gospodarki,
 - osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód,
- Gospodarka wodno-ściekowa:
 - poprawa jakości wody powierzchniowej,
 - wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania terenów wiejskich,
- Zasoby geologiczne:
 - ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin,
 - rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
- Gleby:
 - dobra jakość gleb,
 - rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
 - racjonalne gospodarowanie odpadami zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,

- Zasoby przyrodnicze:
 - zachowanie różnorodności biologicznej,
 - zwiększenie lesistości województwa,
- Zagrożenie poważnymi awariami:
 - utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii,
- Edukacja:
 - świadome ekologicznie społeczeństwo,
- Monitoring środowiska:
 - zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

3.12 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lipnowskiego na lata 2016-2018 z perspektywą do roku 2022

Celem podstawowym ochrony środowiska jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju. Jest to rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

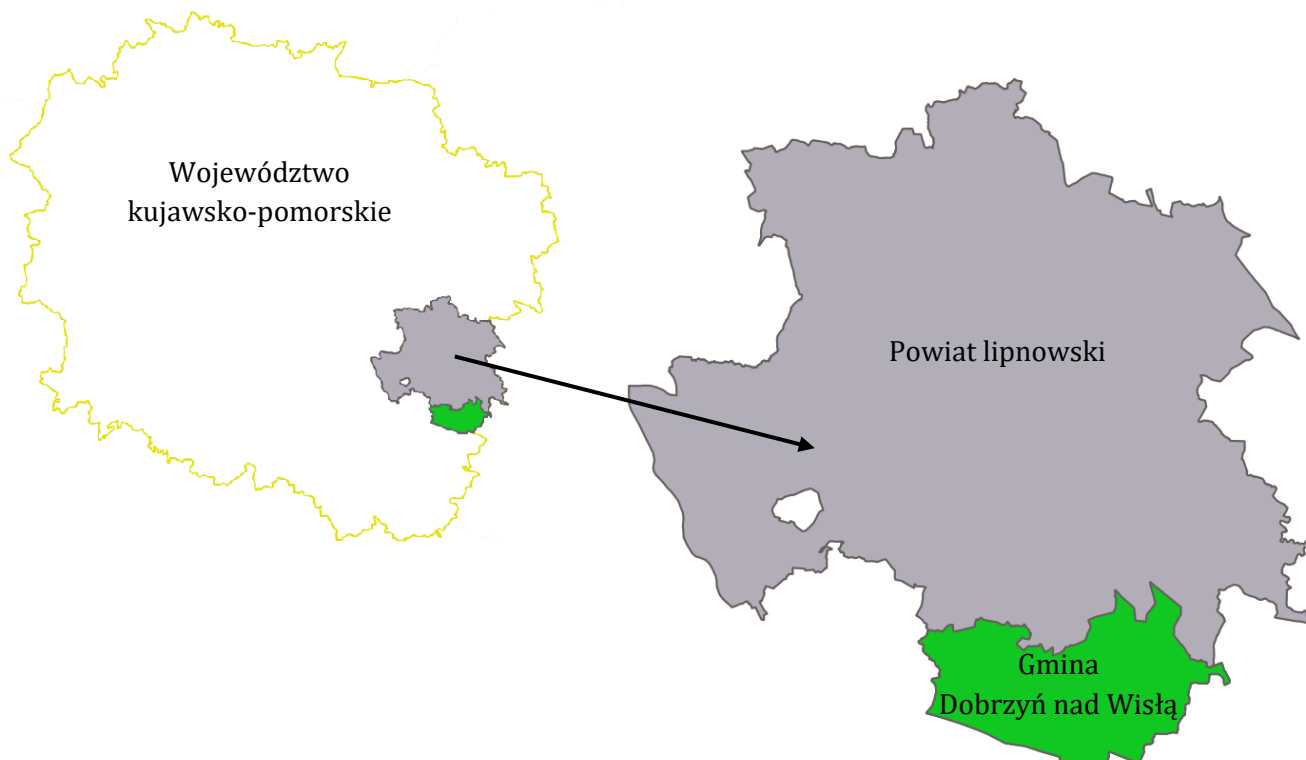
Cele:

- **Poprawa jakości wód:**
 - cel długoterminowy: przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania,
- **Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu:**
 - cel długoterminowy: kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,
- **Poprawa klimatu akustycznego:**
 - cel długoterminowy: zmniejszenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów,
- **Ochrona przed polami elektromagnetycznymi:**
 - cel długoterminowy: ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- **Ochrona przed poważnymi awariami i poważnymi awariami przemysłowymi oraz zapobieganie szkodom w środowisku:**
 - cel długoterminowy: ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,
- **Ochrona przyrody i krajobrazu:**
 - cel długoterminowy: zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności,
- **Ochrona powierzchni ziemi i gleb:**
 - cel długoterminowy: podniesienie jakości gleb i ich ochrona oraz racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych,
- **Ochrona zasobów kopalin:**
 - cel długoterminowy: zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
- **Edukacja ekologiczna i udział społeczeństwa w ochronie środowiska:**
 - cel długoterminowy: podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zapewnienie dostępu do właściwej i możliwie dokładnej informacji o środowisku,
- **Gospodarka odpadami:**
 - cel długoterminowy: osiągnięcie wymaganego systemu gospodarki odpadami funkcjonującego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa.

4. Charakterystyka ogólna Gminy Dobrzyń nad Wisłą

4.1 Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne

Gmina miejsko-wiejska Dobrzyń nad Wisłą położona jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego przy granicy z województwem mazowieckim. Znajduje się w południowo-wschodniej części powiatu lipnowskiego przy granicy z powiatem włocławskim. Zajmuje obszar 115 km² i stanowi 11,32% całkowitej powierzchni powiatu lipnowskiego. Na terenie Gminy funkcjonują 24 sołectwa, które obejmują 31 miejscowości, w tym jedno miasto.

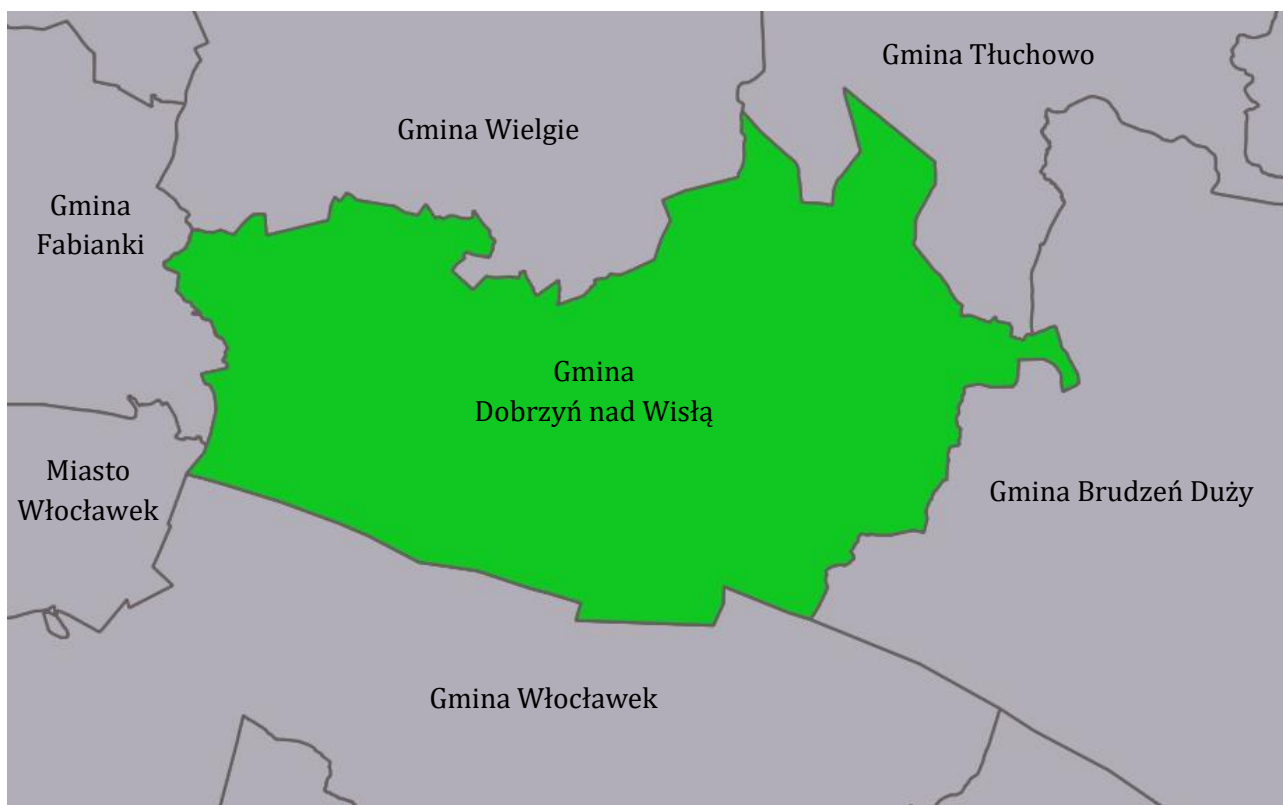

Rysunek 1. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

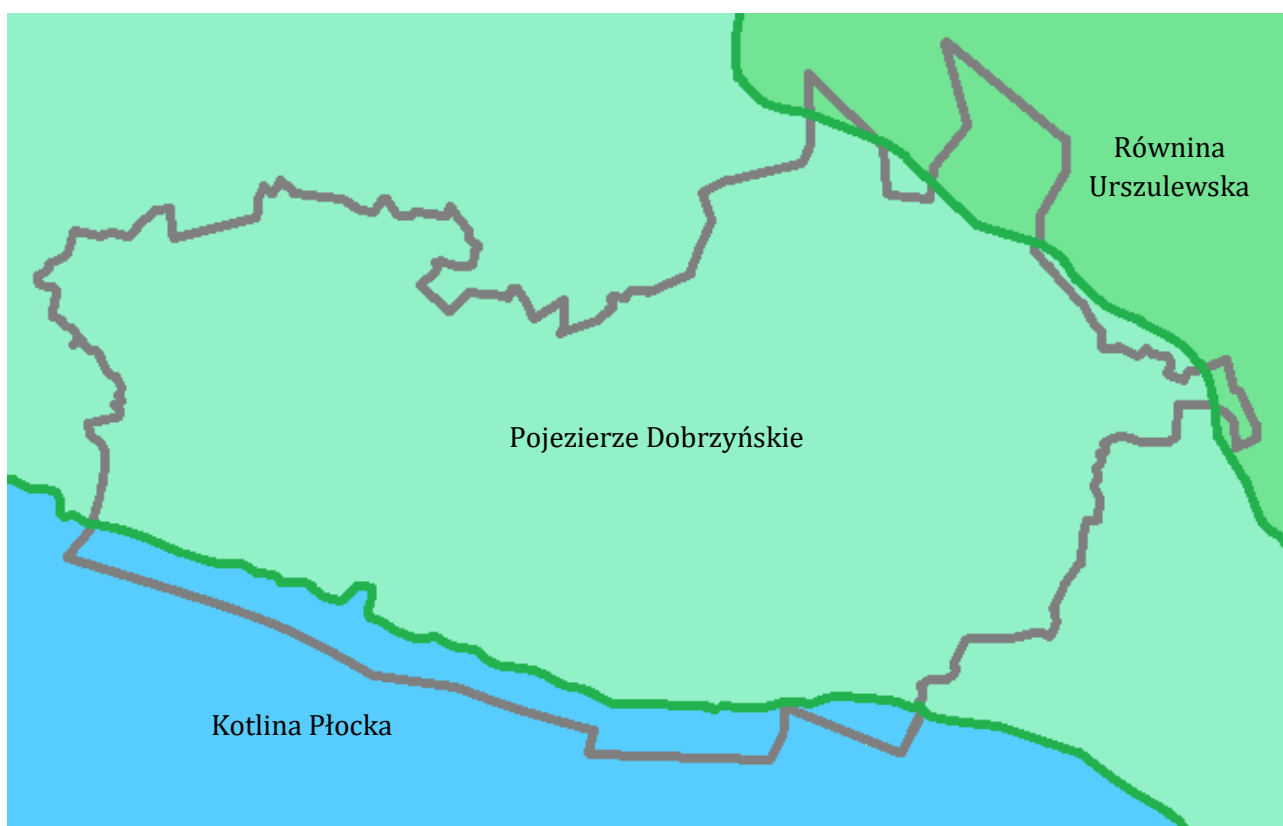
Gminę Dobrzyń nad Wisłą otacza pięć gmin wiejskich oraz jedno miasto. Są to:

- Należące do powiatu lipnowskiego:
 - Tłuchowo (wiejska) - od północnego-wschodu
 - Wielgie (wiejska) - od północnego-zachodu
- Należące do powiatu włocławskiego:
 - Fabianki (wiejska)- od zachodu
 - Miasto Włocławek- od południowego-zachodu
 - Włocławek (wiejska)- od południa
- Należąca do województwa mazowieckiego i powiatu płockiego:
 - Brudzeń Duży (wiejska)- od wschodu

Rysunek 2. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na tle sąsiednich gmin.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Rysunek 3. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB.

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski (wg. Kondrackiego), Gmina Dobrzyń nad Wisłą znajduje się w następujących jednostkach:

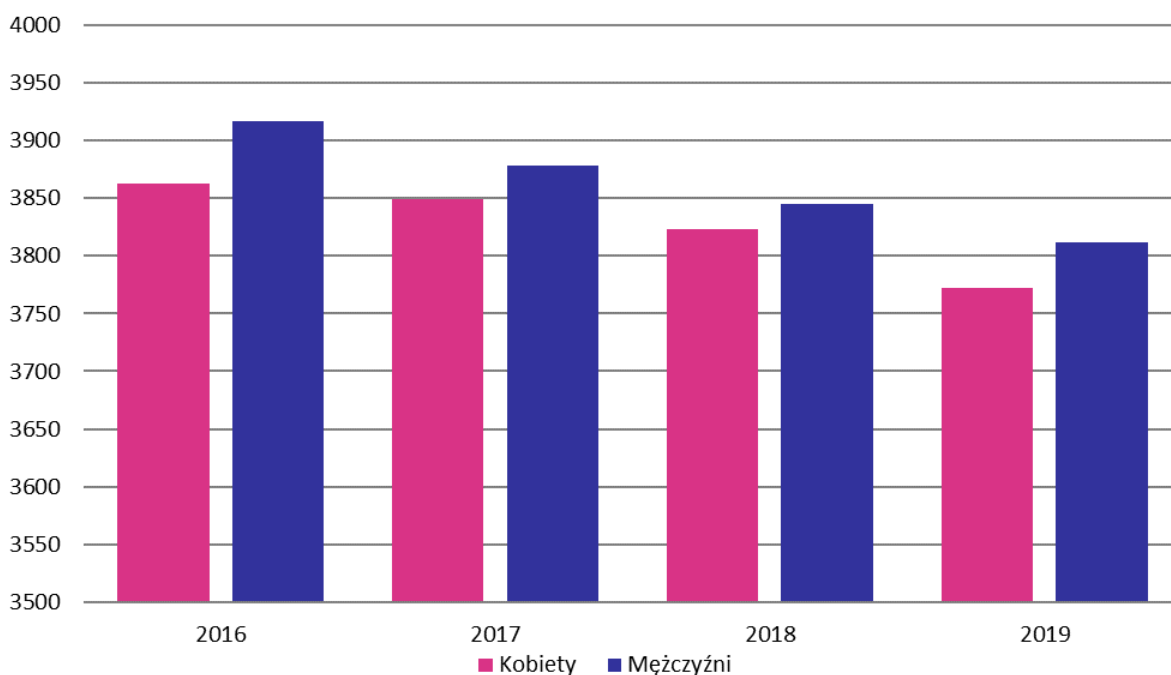
- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa;
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski;
- podprowincja – Pojezierze Południowobałtyckie;
- makroregiony – Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie i Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka;
- mezoregiony – Pojezierze Dobrzyńskie, Równina Urszulewska i Kotlina Płocka.

Teren Gminy Dobrzyń nad Wisłą prawie w całości położony jest na terenie Pojezierza Dobrzyńskiego, poza południowym i północno-wschodnim obrzeżem. Gmina charakteryzuje się krajobrazem nizinny, który nie jest silnie urozmaicony geomorfologicznie. Na terenie Gminy zlokalizowane są dwa dość płytkie jeziora wytopiskowe. Ponadto teren Gminy pocięty jest dość głęboko wciętymi dolinami niewielkich cieków wpadających bezpośrednio do Wisły. Również południowa granica Gminy, która jest krawędzią wysoczyzny stanowi urozmaicenie krajobrazu. Krawędź wysoczyzny jest stroma z różnicą wysokości dochodzącą do 50-60 m, posiada dodatkowo liczne rozcięcia erozyjne i osuwiska (POŚ na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024). Ukształtowanie terenu Gminy jest wynikiem procesów erozyjnych związanych głównie ze zlodowaceniem północnopolskim.

Wysokość terenu Gminy dochodzi do około 130 m n.p.m. Najwyżej położone tereny znajdują się w południowo-wschodniej części Gminy, natomiast położone najniżej są w dolinie Wisły zajętej przez Zbiornik Włocławek.

4.2 Demografia

Według danych GUS teren Gminy, w roku 2019 zamieszkiwały 7 584 osoby, z czego kobiety stanowiły 49,74% (3 772 osoby), zaś mężczyźni 50,26% (3 812 osób). Więcej osób zamieszkuje tereny wiejskie Gminy niż miasto Dobrzyń nad Wisłą, Gęstość zaludnienia na terenie Gminy, wynosi 66 osób na 1 km² i jest niewiele większa niż gęstość zaludnienia powiatu lipnowskiego (65 os./km²) i dużo niższa niż gęstość zaludnienia dla województwa kujawsko-pomorskiego (115 os./km²). Liczba ludności, a co za tym idzie gęstość zaludnienia dla Gminy, powiatu oraz województwa spada. Według danych GUS w 2019 r. osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 15% ludności Gminy, w wieku produkcyjnym 65,5%, zaś w wieku poprodukcyjnym 19,5%. Na przestrzeni ostatnich 10 lat pierwszy oraz drugi wskaźnik wykazują tendencję spadkową, ostatni natomiast rośnie.

Rysunek 4. Struktura płci w Gminie Dobrzyń nad Wisłą w latach 2016 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.3 Rolnictwo i sposób użytkowania terenu

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu Dobrzyń nad Wisłą.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Powierzchnia ogólna	11 518
Użytki rolne, w tym:	9 087,16
grunty orne	8 477,96
sady	200,54
łąki i pastwiska trwałe	15,47
grunty rolne zabudowane	204,46
grunty pod stawami	-
rowy i nieużytki	188,73
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	243,91
lasy	214,41
grunty zadrzewione i zakrzewione	29,50
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	340,1
tereny mieszkaniowe	70,49
tereny przemysłowe	-
inne tereny zabudowane	36,61
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	-
tereny komunikacyjne - drogi	233
Grunty pod wodami, w tym:	988,4
powierzchniowymi płynącymi	968,1
powierzchniowymi stojącymi	20,3
Tereny zdegradowane	-
Tereny zrekultywowane	-

Źródło: dane Gminy.

79% powierzchni Gminy Dobrzyń nad Wisłą stanowią użytki rolne, z czego większość są to grunty orne. Niecałe 3% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, najwięcej zajmują z nich drogi. Grunty pod wodami zajęte są przez jeziora oraz rzeki, w tym zbiornik Włocławek stanowiący południowo-zachodnią granicę Gminy. Według danych Gminy lesistość wynosi zaledwie niecałe 2%, lasy zajmują bowiem nieco ponad 214 ha. Tereny chronione nie występują w granicach Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

4.4 Działalność gospodarcza

Według danych GUS w 2019 roku w Gminie zarejestrowanych było 480 podmiotów gospodarki narodowej, należących głównie do sektora prywatnego (449). Przeważały podmioty z sekcji handlu i napraw pojazdów (109) oraz budownictwa (86). Ponadto znaczący udział miały podmioty z sekcji pozostałej działalności usługowej i gospodarstw domowych zatrudniających pracowników, produkujących wyroby i świadczących usługi na własne potrzeby (64), przetwórstwa przemysłowego (32) oraz transportu i gospodarki magazynowej (32).

W 2019 roku zarejestrowano 56 nowych podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej z sekcji budownictwa (16), handlu i napraw pojazdów (9) oraz pozostałej działalności usługowej i gospodarstw domowych zatrudniających pracowników, produkujących wyroby i świadczących usługi na własne potrzeby (9). W 2019 roku zarejestrowano o 6 podmiotów więcej niż w 2018 roku. Od roku 2010 liczba nowopowstających przedsiębiorstw oraz ogólna liczba podmiotów wpisanych do rejestru regon wykazuje trend rosnący, przy czym najwięcej podmiotów powstało i posiadało wpis w 2015 oraz 2019 r.

Tabela 2. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą w 2019 roku.

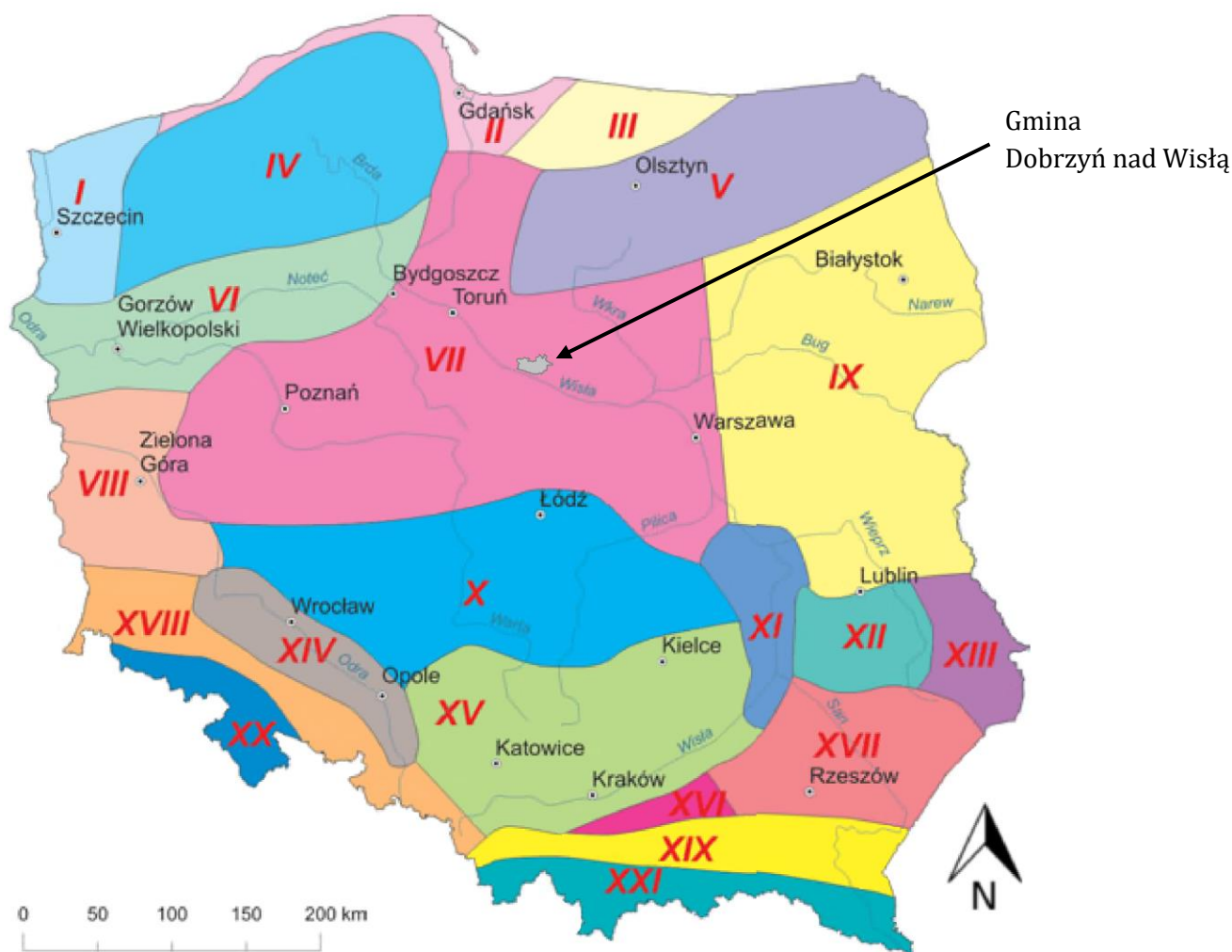
Nazwa sekcji wg PKD	Liczba podmiotów w I półroczu 2019 roku
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	19
B. Górnictwo i wydobywanie	-
C. Przetwórstwo przemysłowe	32
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
F. Budownictwo	86
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	109
H. Transport, gospodarka magazynowa	32
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9
J. Informacja i komunikacja	4
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	21
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	14
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10
P. Edukacja	15
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23
S. Pozostała działalność usługowa i T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	64
Podmiotów ogółem	480

Źródło: dane Gminy i GUS.

4.5 Warunki klimatyczne

Według podziału R. Gumińskiego, Gmina Dobrzyń nad Wisłą znajduje się w obszarze środkowej dzielnicy rolniczo - klimatycznej, która według Wiszniewskiego i Chełchowskiego (1987) jest regionem Wielkopolsko-Mazowieckim, zaś według Wosia (1993) Środkowopolskim. Dzielnica środkowa charakteryzuje się okresem wegetacyjnym trwającym około 210 - 220 dni, zaś okresem przymrozkowym – około 100 - 110 dni. Według danych IUNG średnia temperatura roczna wynosi około 8°C, zaś średnie opady między 500 a 550 mm, z czego największa suma pojawia się w miesiącach letnich. Tereny Gminy należą do strefy o osłabionym wpływie Morza Bałtyckiego (Okołowicz i Martyn 1979).

Według danych IMGW w 2019 roku średnia roczna temperatura powietrza na terenie Gminy wyniosła ponad 10°C, natomiast roczna suma opadów nie przekroczyła 450 mm. Najwyższe temperatury powietrza przekraczały 29°C, najniższe natomiast nie spadły poniżej -4°C (Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2019). W ostatnich latach obserwuje się również obniżenie wskaźnika KBW (klimatyczny bilans wodny), który jest różnicą między opadem, a zapotrzebowaniem na wodę i wskazuje regiony zagrożone suszą (IUNG). W roku 2019 wskaźnik KBW na terenie Gminy najniższą wartość osiągnął w czerwcu i lipcu, kiedy to zapotrzebowanie na wodę było prawie o 200 mm wyższe niż rzeczywisty opad. Wówczas zagrożone suszą było do 80% niektórych z upraw. Natomiast w roku 2020 najniższą wartość KBW na terenie Gminy odnotowano na wiosnę, w kwietniu i maju oraz później w sierpniu i wrześniu. W miesiącach tych zapotrzebowanie na wodę było wyższe od opadu o prawie 130 mm. W roku 2020 według danych IUNG uprawy na terenie Gminy nie były zagrożone suszą.

Rysunek 5. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych.

Źródło: *Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski według R. Gumińskiego (1948).*

Legenda: I- Szczecińska, II- Zachodniobałtycka, III- Wschodniobałtycka, IV- Pomorska, V- Mazurska, VI- Nadnotecka, VII- Środkowa, VIII- Zachodnia, IX- Wschodnia, X- Łódzka, XI- Radomska, XII- Lubelska, XIII- Chełmska, XIV- Wrocławska, XV- Częstochowsko-Kielecka, XVI- Tarnowska, XVII- Sandomiersko-Rzeszowska, XVIII- Podsudecka, XIX- Podkarpacka, XX- Sudecka, XXI- Karpacka.

4.6 Dziedzictwo kulturowe

Gmina Dobrzyń nad Wisłą należy do historycznego regionu Ziemi Dobrzyńskiej. Według danych dostępnych na stronie Gminy początki osadnictwa na jej terenie sięgają średniowiecza. Wtedy też funkcjonowały grodziska na Górze Zamkowej w Dobrzyniu nad Wisłą oraz w pobliżu miejscowości Krępa i Mokowo. Dobrzyń nad Wisłą jest jednym z najstarszych miast w Polsce, prawa miejskie uzyskał w XIII w.

Według danych NID, na dziedzictwo kulturowe Gminy Dobrzyń nad Wisłą składają się:

- **Bachorzewo**
 - zespół dworski, II poł. XIX w., nr rej.: 143/A z 14.08.1984:
 - + dwór drewniany, 1866-1868 r.
 - + park, 1873 r.
- **Chalin**
 - zespół dworski, nr rej.: A/1249 z 11.05.1987:
 - + park dworski, I poł. XIX w.
 - + rządcówka, początek XIX w.

- **Dobrzyń nad Wisłą**
 - kościół klasztorny franciszkanów, ob. par. pw. Wniebowzięcia NMP, XV w., nr rej.: 61/A z 17.02.1981
 - zespół cmentarny, nr rej.: 351/A z 20.09.1994:
 - + cmentarz rzymskokatolicki parafialny, I poł. XIX w.
 - + kaplica, II poł. XIX w.
 - + ogrodzenie z bramą, II poł. XIX w.
- **Dyblin**
 - zespół dworski, I poł. XIX w., nr rej.: A/1489 z 11.05.1987:
 - + dwór, 1825, 1967 r.
 - + park, I poł. XIX w.
 - + spichlerz, początek XIX w.
 - + czworak, początek XIX w.
- **Grochowalsk**
 - kościół drewniany par. pw. Świętego Krzyża, 1784 r., nr rej.: A/433 z 15.11.1982
 - zespół dworski, koniec XIX w., nr rej.: 220/A z 11.05.1987:
 - + dwór
 - + park
 - + gorzelnia, 1911-1922 r.
- **Kamienica**
 - park dworski, II poł. XVIII w., nr rej.: 228/A z 11.05.1987
- **Krojczyń**
 - zespół dworski, XVIII-XIX w., nr rej.: 225/A z 11.05.1987:
 - + dwór, 1910 r.
 - + park, XVIII/XIX w.
 - + ogrodzenie
- **Lenie Wielkie**
 - zespół dworski, nr rej.: A/1386/1-3 z 11.05.1987:
 - + dwór, ok. poł. XIX w.
 - + park, I poł. XIX w.
- **Mokowo**
 - cmentarz rzymskokatolicki parafialny, II poł. XIX w., nr rej.: 391/A z 16.08.1996
- **Płomiany**
 - zespół dworski, początek XIX w., nr rej.: A/1490 z 11.05.1987
 - + dwór
 - + park
 - + spichrz
 - + czworak

5. Ocena stanu środowiska

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 86 *Ustawy poś* [1] w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu [13] określono ich dopuszczalne i docelowe poziomy oraz poziomy celów długoterminowych. Zgodnie z art. 88 ust. 1 *Ustawy poś* oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) [5], [1]. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oceny jakości powietrza dokonuje GIOŚ, który wyniki swoich badań zgodnie z art. 89 *Ustawy poś* przedstawia w corocznych raportach. Obecnie system monitoringu jakości powietrza oparty jest o „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020”.

Rysunek 6. Podział województwa kujawsko-pomorskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2019.

Zgodnie z klasyfikacją stref dla celów oceny jakości powietrza, obszar Gminy Dobrzyń nad Wisłą znajduje się w strefie kujawsko-pomorskiej. Na terenie Gminy w 2019 roku nie wyznaczono punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy znajdował się na terenie miasta Włocławek na ulicy Okrzei w odległości niecałych 8 km od granicy Gminy Dobrzyń nad Wisłą, badał jednakże tło miejskie i należał do innej strefy. Najbliższym punktem należącym do strefy kujawsko-pomorskiej był badający tło podmiejskie punkt na ul. Wienieckiej w miejscowości Wieniec Zdrój pod Włocławkiem znajdujący się w odległości ok. 13 km od granic Gminy Dobrzyń nad Wisłą. Natomiast najbliższy punkt należący do

strefy kujawsko-pomorskiej badający tło pozamiejskie znajdował się w miejscowości Koniczynka na północ od Torunia w odległości ponad 50 km od granicy Gminy Dobrzyń nad Wisłą. Wyniki oceny jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 3. Wyniki oceny jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej za rok 2019.

Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń														
	SO ₂	NO ₂ NO _x	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	PM2,5 II faza	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	
													poziom docelowy	poziom celu długoterm.
Kryterium ochrona zdrowia														
rok 2019	A	A	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	D2
Kryterium ochrona roślin														
rok 2019	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2019,

Objaśnienia:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy.
- klasa C1 - stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II (do osiągnięcia do 1 stycznia 2020 roku),
- klasa D2 - stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

W 2019 roku, strefa kujawsko-pomorska dla kryterium ochrony zdrowia uzyskała klasę C ze względu na przekroczenie dopuszczalnej ilości 35 dni w skali roku ze stężeniem 24 godzinny powyżej 50 µg/m³ dla PM₁₀ oraz przekroczenie docelowego stężenia średniorocznego powyżej 1 ng/m³ dla benzo(a)pirenu (B(a)P). Ponadto klasę C1 ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu stężenia pyłu PM_{2,5} – faza II, czyli ilości 20 µg/m³ do osiągnięcia do 1 stycznia 2020 roku. Klasę D2 zaś przypisano ze względu na przekroczenie celu długoterminowego: średniego 8 godzinnego stężenia ozonu powyżej 120 µg/m³ do osiągnięcia w 2020 roku, zaś dla kryterium ochrona roślin ze względu na przekroczenie 6000 µg/m³*h dla AOT40, tj. sumy różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyższym niż 80 µg/m³ a wartością 80 µg/m³ dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00. Nie stwierdzono przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do pozostałych zanieczyszczeń.

Bezno(a)piren jest wielopierścieniowym węglowodorem aromatycznym (WWA) o silnym działaniu rakotwórczym. Powstaje podczas niepełnego spalania paliw kopalnych złej jakości w piecach o niskiej sprawności. Pył zawieszony (PM₁₀, PM_{2,5}) obejmuje substancje stałe oraz aerozole, składają się na niego metale ciężkie, tlenki metali, WWA oraz lotne związki organiczne, a także pył pochodzenia naturalnego, np.: saharyjski, lub z działalności rolniczej. Głównym źródłem pyłów zawieszonych jest spalanie paliw kopalnych oraz transport drogowy, źródła naturalne odpowiadają za emisję drobnej części pyłów. Ozon jest gazem o silnym działaniu utleniającym. W niższych warstwach atmosfery powstaje wskutek działania wysokich temperatur i dużego nasłonecznienia w obecności prekursorów ozonu, do których należą: dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, metan NH₄ i lotne związki organiczne. Szczególnie groźnym prekursorem ozonu jest NO₂, który powstaje podczas spalania paliw. Za największą jego emisję odpowiada transport drogowy oraz produkcja energii (powietrze.malopolska.pl).

Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2019 największe ładunki emisji komunalno-bytowej B(a)P oraz PM₁₀ dostają się do atmosfery z terenu miasta Dobrzyń nad Wisłą. Na terenie Gminy nie doszło jednakże do przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego II fazy PM_{2,5} oraz poziomu docelowego B(a)P. Stwierdzono natomiast na terenie Gminy przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu zarówno dla kryterium ochrona zdrowia, jak i ochrona roślin.

Według mapy Geozagrożeń na terenie Gminy jest zlokalizowany jeden zakład będący emitorem substancji do powietrza, jest to Gorzelnia w miejscowości Grochowalsk. Według dostępnych danych Gorzelnia zaprzestała destylacji w 2014 r., natomiast w 2015 została wystawiona na sprzedaż. Podmioty gospodarcze znajdujące się na terenie Gminy nie powinny stanowić źródła zanieczyszczeń powietrza.

Skład węgla w miejscowości Szpiegowo może wpływać na stężenie pyłów w powietrzu, jednakże biorąc pod uwagę fakt, że zakład jest niewielki, wpływ ten nie może być znaczący. Przez teren Gminy nie przebiegają silnie użytkowane ciągi komunikacyjne o znaczeniu krajowym. Według *Planu zaopatrzenia w ciepło* potrzeby grzewcze na terenie Gminy zaspokajane są głównie przez węgiel i drewno oraz w niewielkim stopniu przez gaz pochodzący z butli, Gmina bowiem nie jest zgazyfikowana. Największym zagrożeniem w przypadku indywidualnych instalacji grzewczych jest wykorzystywanie słabej jakości paliwa oraz produkty niepełnego spalania. Gmina graniczy z miastem Włocławek, stan jakości powietrza na terenie miasta charakteryzuje się klasą C dla B(a)P, C1 dla PM_{2,5} oraz D2 dla ozonu.

Na podstawie stanu powietrza na terenie Gminy, nie stwierdzono wpływu zanieczyszczeń powietrza z terenu Włocławka na jakość powietrza na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą. Ewentualne przekroczenia norm pyłów na terenie Gminy mogą pojawić się w sezonie grzewczym. Ilość pozaklasowych źródeł ciepła na terenie Gminy spada, według danych Gminy jak dotąd wymieniono 60 kotłów, prowadzone są prace również nad termomodernizacją budynków, jednakże nadal spalanie paliw to główne źródło zanieczyszczenia powietrza pyłami i benzo(a)pirenem. Natomiast zanieczyszczenie ozonem jest wynikiem małej powierzchni lasów oraz przewagi gruntów ornych oraz obecności prekursorów ozonu pochodzących z transportu. Gmina prowadzi prace nad rozbudową infrastruktury rowerowej i modernizacją stanu dróg na swoim terenie. Gmina posiada opracowany PGN.

Energia odnawialna

Do źródeł energii odnawialnej (OZE) należy energia słońca, wiatru, wody, pochodząca z biomasy oraz geotermalna. Na terenie Gminy możliwe jest wykorzystanie słońca, wiatru oraz geotermii niskotemperaturowej, przy czym wykorzystanie wiatru ograniczone jest przepisami *Ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* [6]. Niedaleko Gminy znajduje się stopień wodny na Wiśle i elektrownia wodna we Włocławku. Jednoznacznie negatywne skutki środowiskowe (dzikiezycie.pl) oraz wysokie koszty budowy i eksploatacji zapór (*Ekspertyza w zakresie rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030*), a także dostępność innych źródeł OZE powoduje odchodzenie od budowy nowych elektrowni wodnych.

Na terenie Gminy znajduje się 26 turbin wiatrowych. Zlokalizowane są w środkowej części Gminy w pobliżu miejscowości Dobrzyń nad Wisłą, Grochowalsk, Kamienica i Zbyszewo. Według mapy stref energetycznych wiatru w Polsce (Jakiel 2011) Gmina charakteryzuje się korzystnymi warunkami dla elektrowni wiatrowych. Według dostępnych informacji największym problemem ewentualnego rozwoju energetyki wiatrowej w Gminie może być opór społecznych wobec zarówno istniejących, jak i planowanych instalacji. Prowadzone badania naukowe dotąd nie potwierdziły negatywnego wpływu turbin wiatrowych na zdrowie żyjących w pobliżu ludzi (Knopper i Ollson 2011, McCallum et al. 2014). Negatywny wpływ na krajobraz jest kwestią indywidualną zależną od personalnych odczuć estetycznych. Natomiast wpływ na awifaunę oraz nietoperze, które wchodzą w kolizję z masztami, może być minimalizowany (Thaxter et al. 2017).

Na terenie Gminy znajduje się 40 instalacji fotowoltaicznych oraz 5 pomp ciepła. Instalacje fotowoltaiczne oraz solarne, a także pompy ciepła, instalowane na budynkach nie należą do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dlatego też nie wymagają zgody odpowiednich urzędów do spraw ochrony środowiska. Termomodernizacja budynków poprawia efektywność energetyczną i zmniejsza zapotrzebowanie na energię. Według danych Gminy 50 budynków gminnych i prywatnych zostało dotychczas poddanych termomodernizacji, z czego 17 przedsięwzięć otrzymało dotację ze środków gminnych.

5.1.2 Analiza SWOT

Tabela 4. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.

Obszar interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak przekroczeń na terenie Gminy poziomów pyłów zawieszonych i B(a)P → brak na terenie Gminy dużych zakładów produkcyjnych emitujących znaczne ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, → brak dużych ciągów komunikacyjnych, → opracowany PGN. → opracowany Plan zaopatrzenia w ciepło, → inwestycje w wymianę pieców, termomodernizację budynków oraz poprawę infrastruktury drogowej, → wysoka liczba instalacji OZE, → prowadzenie edukacji ekologicznej.	→ przekroczenie celu długoterminowego dla ozonu, → występowanie niskiej emisji, → brak gazyfikacji gminy, → mała powierzchnia lasów, → przedłużające się okresy suszy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ rozwój komunikacji zbiorowej, → wymiana systemów grzewczych na systemy niskoemisyjne lub bezemisyjne, → montowanie systemów oczyszczania na emitorach zanieczyszczeń zakładów przemysłowych, → inwestycje w komunikację niskoemisyjną, → dalszy wzrost udziału OZE w produkcji energii, → zwiększenie powierzchni lasów, → modernizacja infrastruktury drogowej.	→ wzrost poziomów zanieczyszczeń pochodzących z sektora transportowego oraz zakładów przemysłowych, → napływ zanieczyszczeń powietrza spoza Gminy, → stosowanie słabej jakości paliwa do indywidualnego ogrzewania, → pogłębiająca się zmiana klimatu.

5.2 Zagrożenia hałasem

5.2.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 113 *Ustawy poś* [1] ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisko wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [14]. Oceny stanu akustycznego zgodnie z art. 117 . 1. *Ustawy poś* dokonuje GIOŚ w ramach PMŚ.

Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez źródła hałasu z wyłączeniem hałasu powodowanego przez statki powietrzne i linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami mającymi zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki ochrony przed hałasem.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Tabela 3).

Objaśnienia:

L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku; L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy;

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Przez teren Gminy Dobrzyń nad Wisłą nie przebiegają żadne linie kolejowe (Mapa interaktywna PKP PLK), dzięki czemu nie występuje zagrożenie hałasem kolejowym. Na terenie Gminy nie występują również lotniska, hałas lotniczy więc nie stanowi zagrożenia. Spośród zakładów przemysłowych, według danych Gminy, źródłem hałasu jest zakład ślusarski ANDUR na ul. Szkolnej w Dobrzyniu nad Wisłą oraz ORPAK w Szpiegowie. Oba zakłady są dość niewielkie, znajdują się jednakże w otoczeniu budynków mieszkalnych. Hałas produkowany przez niewielkie zakłady przemysłowe zwykle jest ograniczony do najbliższego otoczenia zakładu i w mniejszym stopniu oddziałuje na społeczeństwo. Jednakże w przypadku stwierdzonego przekroczenia norm hałasu, właściciel zakładu powinien podjąć kroki prowadzące do poprawy stanu.

Województwo kujawsko-pomorskie posiada opracowany Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie. Na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą brak dróg rangi międzynarodowej i krajowej, na których panuje największy ruch (Mapa GDDKiA średniego dobowego ruchu rocznego), dlatego też teren Gminy nie był objęty monitoringiem poziomu hałasu. Przez teren Gminy przebiegają jednakże drogi wojewódzkie nr: 541, 558 oraz 562. Duży związek z poziomem hałasu ma natężenie ruchu, stan nawierzchni dróg oraz stan techniczny pojazdów po nich jeżdżących. Dlatego też hałas transportowy dotyka również drogi niższej rangi, po których odbywa się ruch lokalny.

Na podstawie dostępnych danych można przypuszczać, że największe zagrożenie hałasem dla mieszkańców Gminy Dobrzyń nad Wisłą stanowi hałas komunikacyjny. Dotyka on szczególnie mieszkańców domów położonych wzdłuż najsilniej użytkowanych szlaków komunikacyjnych. Gmina podejmuje działania mające na celu poprawę stanu dróg na terenie Gminy i rozbudowę infrastruktury rowerowej, co zmniejszy zagrożenie ponadnormatywnym poziomem hałasu.

5.2.2 Analiza SWOT

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”.

Obszar interwencji „Zagrożenie hałasem”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ realizowane inwestycje modernizacji dróg i rozbudowy infrastruktury rowerowej, → brak dużych ciągów komunikacyjnych, → brak dużych zakładów przemysłowych produkujących ponadnormatywny hałas.	→ brak punktu monitoringu poziomu hałasu, → słaby stan nawierzchni niektórych dróg w Gminie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ powstanie punktów monitoringu hałasu, → dalszy rozwój infrastruktury rowerowej, → rozwój komunikacji zbiorowej, → rozwój elektromobilności i wymiana starych aut na produkujące mniejszy hałas, → podjęcie działań zmniejszających uciążliwość hałasu komunikacyjnego (ciche nawierzchnie, wyciszenie wnętrza budynków, nasadzenia zieleni wzdłuż dróg, itd.), → inwestycje w technologie emitujące mniejszy hałas.	→ pogorszenie stanu technicznego pojazdów i instalacji przemysłowych, → wzrastający ruch komunikacyjny, → pogarszający się stan dróg.

5.3 Pola elektromagnetyczne

5.3.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 *Ustawy poś* [1] oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach PMŚ. Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 *Ustawy poś* pomiary poziomów elektromagnetycznych w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje je WIOŚ i PWIS.

Zgodnie z art. 122 *Ustawy poś* ustalono dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku [15].

Zgodnie z art. 123 *Ustawy poś* oceny poziomów pól elektromagnetycznych dokonuje się w ramach PMŚ. GIOŚ prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których prowadzi aktualizowany corocznie rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą w 2019 roku punkt pomiarowy pól elektromagnetycznych zlokalizowany był w mieście Dobrzyń nad Wisłą na ul. Zamkowej i badań tło miejskie (Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych za rok 2019). Najbliższy punkt badający tło wiejskie zlokalizowany był w miejscowości Bobrowniki, w gminie Bobrowniki, w powiecie lipnowskim oddalony od granic Gminy o ok. 17 km oraz w miejscowości Baruchowo w powiecie włocławskim w odległości ok. 16 km.

Obszar gminy zasilany jest w energię elektryczną z istniejącej napowietrznej sieci średniego i niskiego napięcia. Przez teren Gminy nie przebiegają linie wysokich ani najwyższych napięć (dane PSE). Na terenie Gminy brak również Głównych Punktów Zasilania (GPZ). W miejscowościach Dobrzyń nad Wisłą oraz Glewo zlokalizowane są natomiast nadajniki sieci komórkowych (Mapa lokalizacji Stacji Bazowych). Poza sieciami elektrycznymi i nadajnikami, pole elektromagnetyczne produkowane jest również przez sprzęty domowe. Żadne z wymienionych źródeł nie produkuje PEM o natężeniu przekraczającym poziom dopuszczalny, co potwierdzają również przytoczone poniżej wyniki pomiarów monitoringowych.

Tabela 7. Wyniki pomiarów PEM w roku 2019.

Lokalizacja stacji	Typ terenu	Wyniki pomiarów za rok 2019 [V/m]	Dopuszczalny poziom PEM [V/m]
Dobrzyń nad Wisłą	miejski	0,29	61
Bobrowniki	wiejski	>0,1	
Baruchowo	wiejski	0,13	

Źródło: Wyniki pomiarów monitoringowych PEM za rok 2019.

5.3.2 Analiza SWOT

Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”

Obszar interwencji „Pole elektromagnetyczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ obecność punktu monitoringu PEM, → brak przekroczeń dopuszczalnych norm PEM, → brak na terenie Gminy stacji GPZ oraz linii wysokich i najwyższych napięć.	→ obecność nadajników telefonii komórkowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ regularny monitoring PEM, → powstanie punktów monitoringu PEM, → modernizacja sieci energetycznych, → rozwój technologii przesyłu energii i informacji.	→ rozwój technologii emitujących zwiększone promieniowanie elektromagnetyczne, → zwiększająca się liczba źródeł PEM.

5.4 Gospodarowanie wodami

Zgodnie z Ustawą *Prawo Wodne* [7] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części:
 - a) Wód przejściowych lub przybrzeżnych.
 - b) Wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 2) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd);
- 3) Wody podziemne w obszarach bilansowych.

Zgodnie z art. 349.2. ww. ustawy badania i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych dokonuje się w ramach PMŚ. Zgodnie z art. 349.3-5, 349. 10, 349.8 oraz art. 17.2. pkt. 1. badania JCWP prowadzi GIOŚ i PSHM, oceny stanu JCWP dokonuje GIOŚ, zaś badań i oceny stanu JCWPd dokonuje PSH.

5.4.1 Ocena stanu

Jednolite części wód podziemnych

Obszar Gminy Dobrzyń nad Wisłą, zgodnie z aktualnym podziałem na 172 JCWPd, położony jest w granicach JCWPd nr 48 (PLGW200048). Charakterystyka JCWPd nr 48, na terenie której znajduje się Gmina Dobrzyń nad Wisłą znajduje się w tabeli 9.

Tabela 9. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 48.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Identyfikator UE	PLGW200048
	Numer JCWPd	48
Lokalizacja	Dorzecze	Wisły
	Region wodny	Środkowej Wisły
	RZGW	Warszawa
	Zlewnia	Wisła
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia i charakterystyka poziomów wodonośnych	- Q – wody porowe w utworach piaszczystych - Ng (miocen) – wody porowe w utworach piaszczystych - Pg-K (oligocen, kreda górna) – wody porowo-szczelinowe w utworach piaszczystych i węglanowych (wapienie, margle)
	Średnia miąższość warstwy wodonośnej	20-40
	Liczba pięter wodonośnych	2-3
	Charakterystyka nakładu warstwy wodonośnej	Głównie utwory słabo przepuszczalne
Antropopresja	Leje depresji	Lokalne związane z poborem wód podziemnych
	Ingresja lub ascenzja wód słonych do słodkich	Możliwość ascenzji wód zasolonych z podłoża do wód piętra kredowego i paleogeńskiego
Pobór wód [tys. m ³ rok] - pobór rejestrowany – 2011 r	Dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	12 009,67
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m ³ /d]	zasoby	187 110
	% wykorzystania zasobów	17,6

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 48. Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd.

Legenda: Q – piętro czwartorzędowe; Ng – piętro neogeńskie (miocen), Pg-K – piętro paleogeńsko-kredowe (oligocen, kreda górna).

Poziom czwartorzędowy zasilany jest infiltracyjnie w strefach wysoczyzn i pagórków morenowych oraz równin akumulacyjnych. System przepływu tego poziomu ma charakter lokalny. Poziom mioceni jest nieciągły, przez co słabo rozpoznany. Zasilany jest na drodze przesączania z nadległych poziomów wodonośnych. Poziom oligoceńsko-górnokredowy ma charakter regionalny. Zasilany jest wodami przesączającymi się z nadległych poziomów oraz dopływem wód z obszaru niecki mazowieckiej. Bazą drenażu wszystkich poziomów jest Wisła. Poziomy wodonośne mogą lokalnie łączyć się ze sobą i mieszać wykorzystując system spękań (Banach et al. 2013).

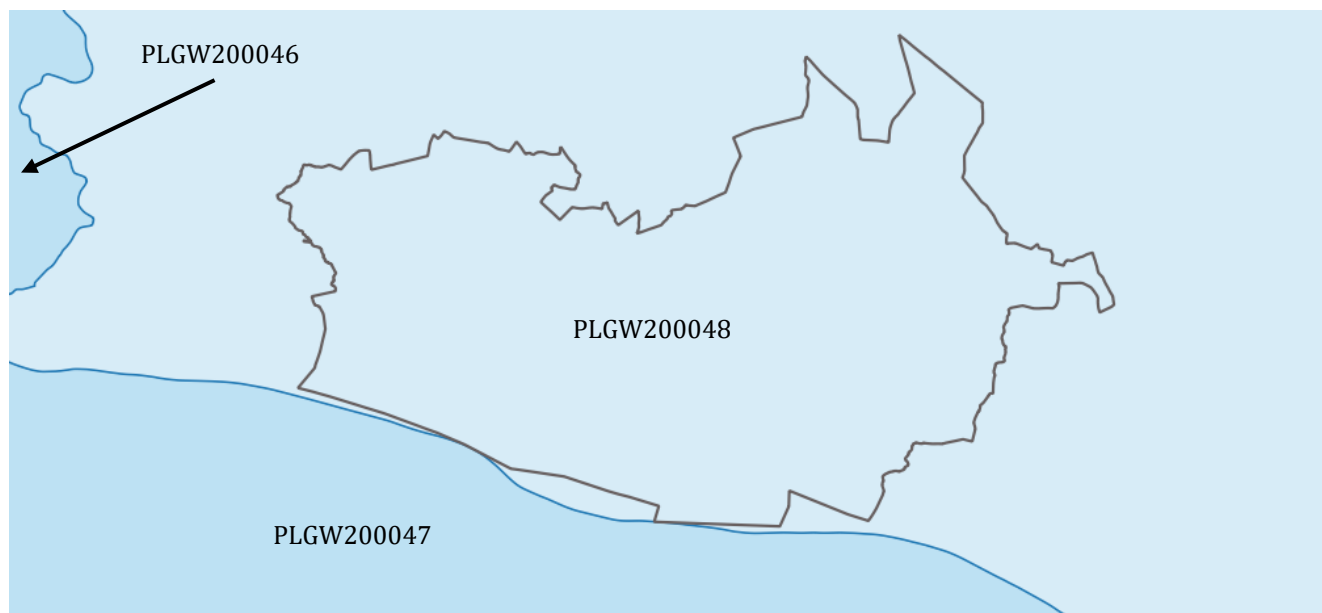
Na podstawie informacji zawartych w karcie informacyjnej wiemy, że stan ilościowy oraz chemiczny JCWPd nr 48 ocenia się jako dobry. Stan ogólny JCWPd określono jako dobry, nie stwierdzono również

zagrożenia nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych dla wód podziemnych, ani występowania presji na ich stan.

Tabela 10. Ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lp.	Identyfikator UE	Numer JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
1.	PLGW200048	48	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 48.

Rysunek 7. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na tle JCWPd.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą nie występują punkty monitoringu wód podziemnych. Najbliższe położone są w sąsiednich gminach Włocławek, Tłuchowo i Wielgie oraz nieco dalej w gminie Radzanowo. Wyniki badań wód podziemnych przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 11. Klasa jakości wód podziemnych w punktach monitoringowych w pobliżu Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Miejscowość	Gmina	Nr MON-BADA	Nr JCWPd	Przedział pobierania [m p.p.t.]	Stratygrafia	Zwierciadło, ośrodek	Użytkowanie terenu	Końcowa klasa jakości
Włocławek	Włocławek	920	48	127,4-170,6	K+Pg+Ng	Napięte, porowy	Zabudowa miejska luźna	III
Kłobukowo	Tłuchowo	9	48	42,22-54,14	Q	Napięte, porowy	Kopalnie, wyrobiska, budowy, tereny rekultywowane	V
		924	48	114-119	Q			
		1062	48	177,5-1890	PgOl			
Radzanowo	Radzanowo	1502	48	11,-14,5	Q	Swobodne, porowy	Grunty orne	II
Suradówek	Wielgie	1187	46	66-71,5	Q	Napięte, porowy	Zabudowa wiejska	III

Źródło: Wyniki badań i klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 roku.

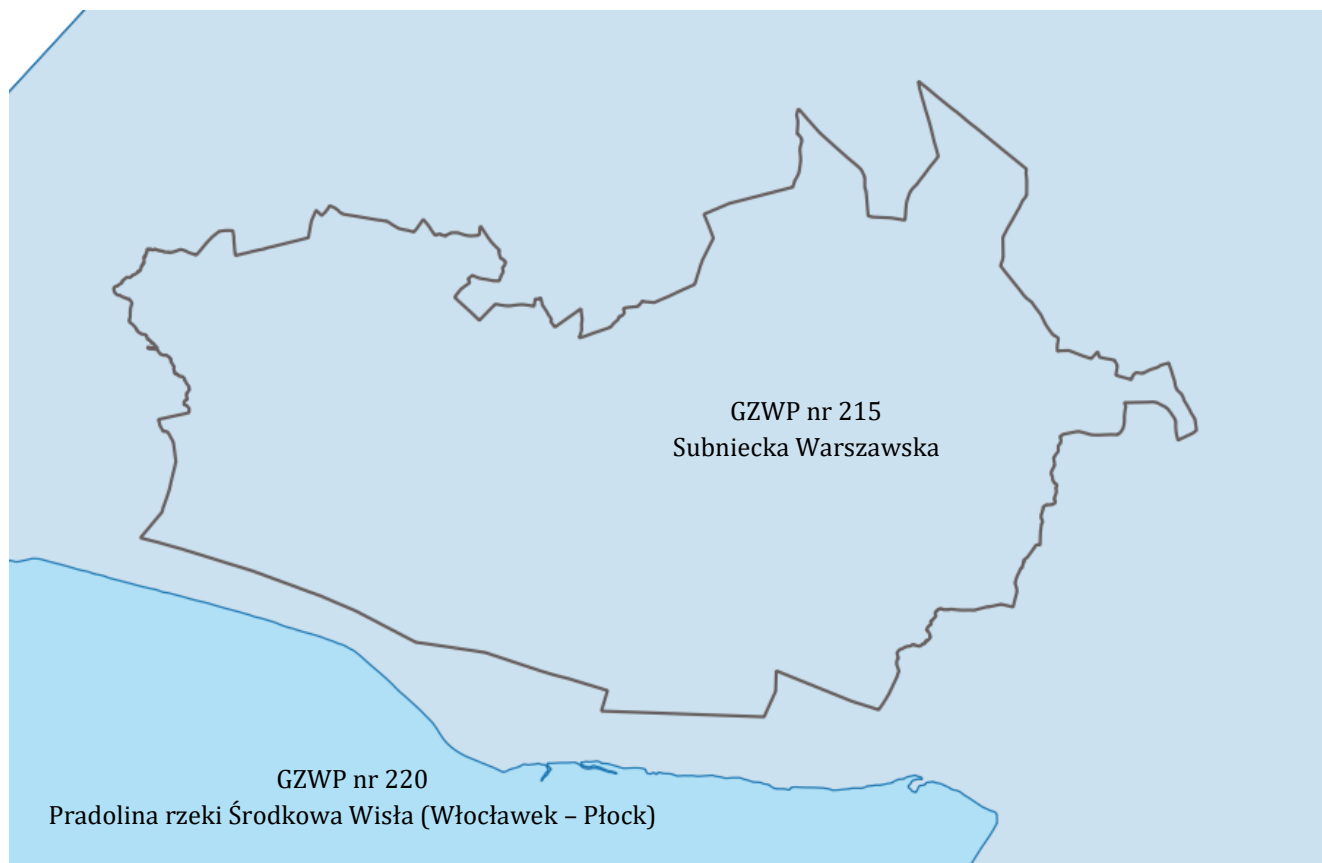
Legenda: Q- czwartorzęd, PgOl- paleogen, oligocen, K+Pg+Ng- kreda, paleogen, neogen.

Najbliższe Gminie punkty monitoringu badają piętro czwartorzędowe oraz paleogeńsko-kredowe. Punkt pomiarowy, w którym stwierdzono występowanie wód złej jakości, zlokalizowany był w pobliżu nieczynnego wyrobiska kruszyw naturalnych. W innych punktach wody czwartorzędowe były wodami zadowalającej i dobrej jakości. Wody piętra neogeńsko-paleogeńsko-kredowego określono jako zadowalającej jakości.

Na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą woda w celach wodociągowych pobierana jest z głębokości od około 30 do 165 m. Oznacza to, że należy do piętra czwartorzędowego oraz paleogeńsko-kredowego.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Teren Gminy Dobrzyń nad Wisłą w całości położony jest na terenie GZWP Subniecka Warszawska o numerze 215. Subniecka Warszawska jest paleogeńsko-neogeńskim zbiornikiem o ośrodku porowym. Położony jest on pod nakładem utworów czwartorzędowych. Głębokość występowania i pokrycie nakładem sprawia, że zbiornik jest mało podatny na zanieczyszczenie z powierzchni terenu. Wielkość i głębokie zaleganie sprawia ponadto, że jest to zbiornik nieudokumentowany i słabo rozpoznany (Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce).

Rysunek 8. Zasięg występowania GZWP względem Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB.

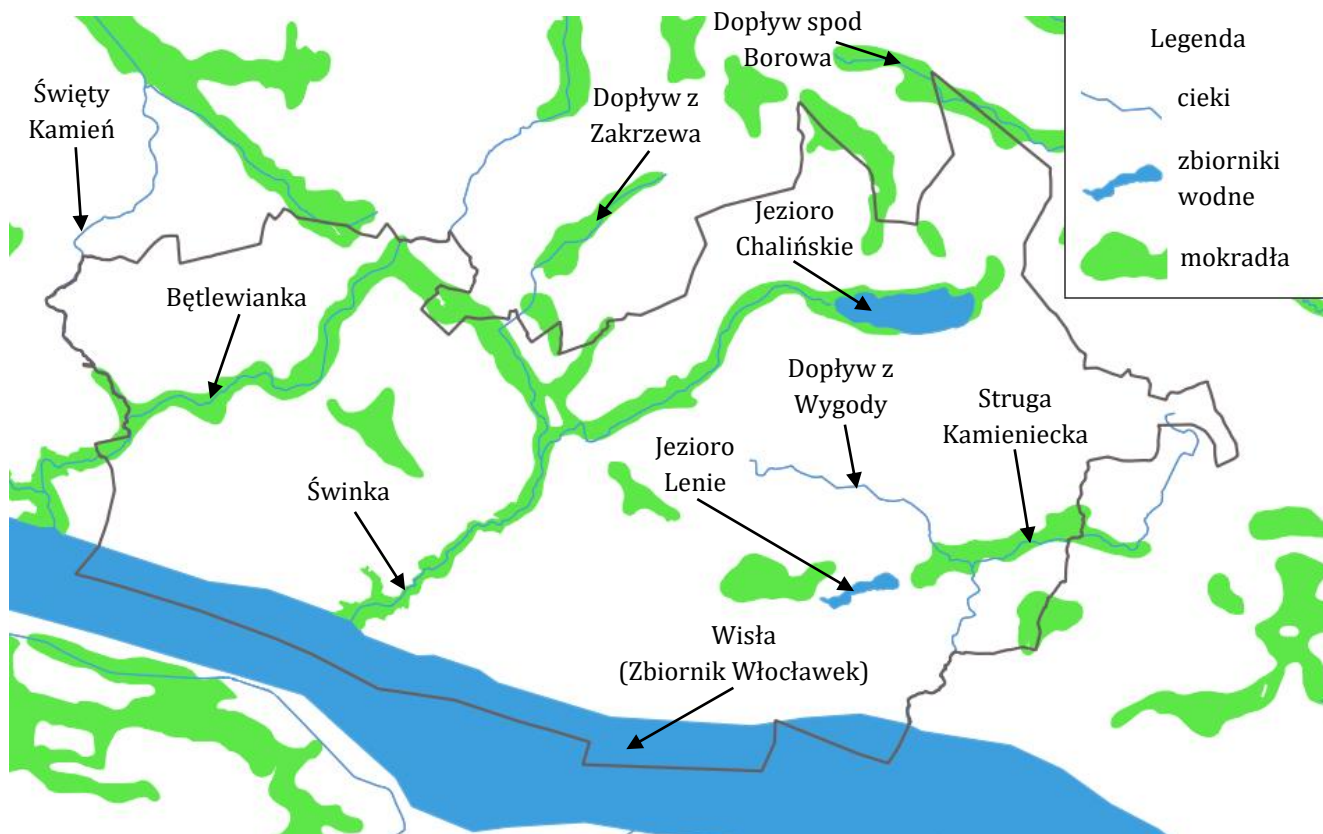
Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą wody powierzchniowe występują głównie w postaci rzek, jezior oraz obszarów bagiennych. Rzeki stanowią:

- Wisła wraz z dopływami (od wschodu):
 - Struga Kamienicka z Dopływem z Wygody
 - Świnka z Dopływem z Kamiennych Brodów i Dopływem z Zakrzewa
 - Bętlewianka (dopływ z jeziora Tupadelskiego) z dopływem Święty Kamień
 - Dopływ spod Borowa (północna część Gminy) będący dopływem Bobrownicy, która wpada do Skrwy będącej dopływem Wisły

Jeziora natomiast stanowią położone we wschodniej części Gminy jezioro Chalińskie oraz Lenie. Ich niewielka powierzchnia oraz mała głębokość wskazują na genezę wytopiskową. Na terenie Gminy występują również niewielkie bagna, zajmujące podobnie jak jeziora obniżenia terenu. Wraz z ich wysychaniem przekształcane są na pola uprawne lub łąki.

Ukształtowanie terenu Gminy jest wynikiem procesów związanych ze zlodowaceniem północno-polskim. Z jego maksymalnym zasięgiem związana jest depozycja słaboprzepuszczalnych utworów powierzchniowych Gminy, które determinują obecność jezior, bagien i mokradł. Natomiast ze schyłkiem fazy pomorskiej związane jest powstanie pradoliny toruńsko-eberswaldzkiej odprowadzającej wody roztopowe w kierunku morza północnego. Pradolina jest obecnie wykorzystywana przez Wisłę. Odpływ wód powierzchniowych z terenu Gminy odbywa się w kierunku południowo-zachodnim do Wisły.

Rysunek 9. Ciek i zbiorniki wodne oraz mokradła na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

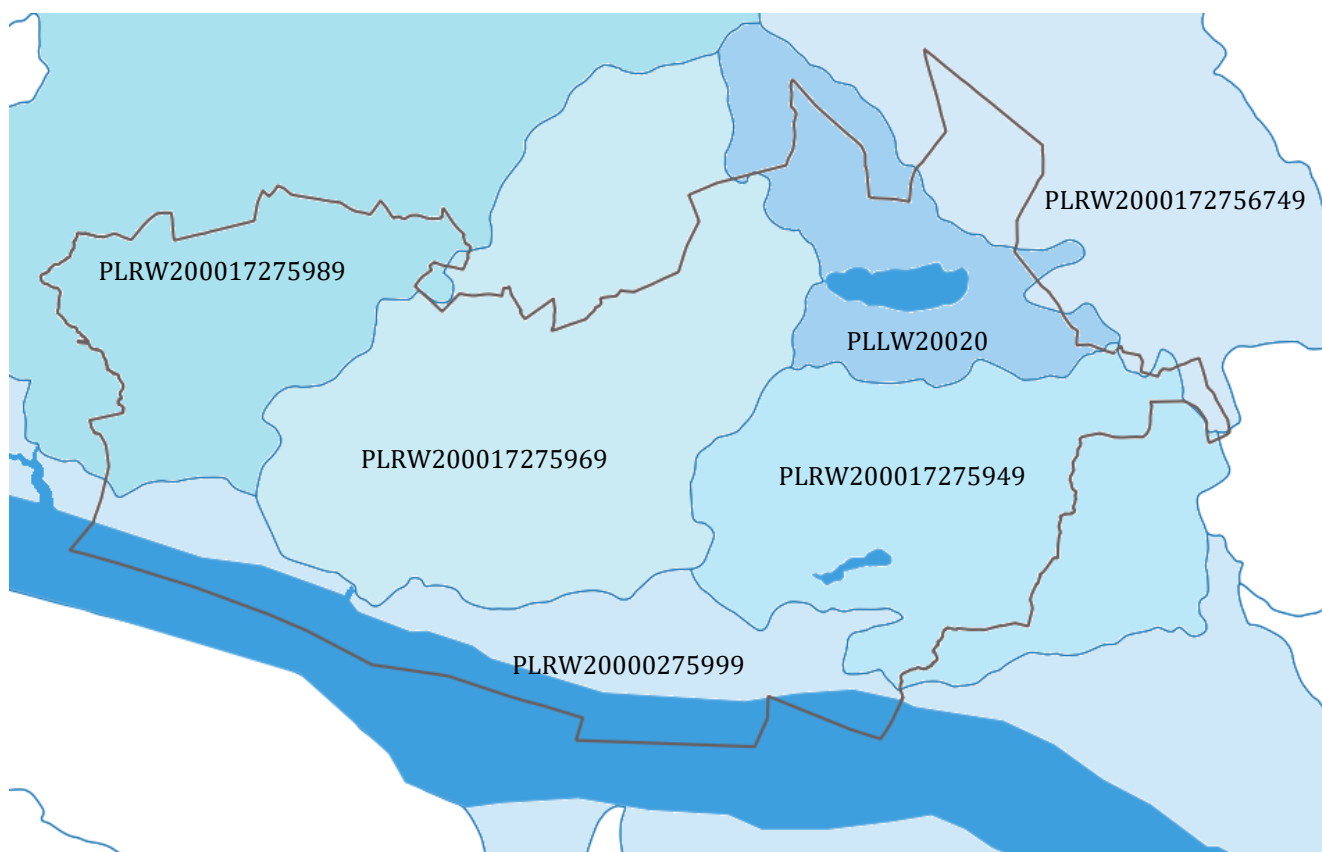
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Gmina Dobrzyń nad Wisłą znajduje się na terenie 6 JCWP: 5 JCWPPrz (rzecznych) oraz 1 JCWPj (jeziornych). Wszystkie jednolite części wód oraz jedno z jezior podlegają monitoringowi (Chalińskie). Na terenie Gminy znajdują się trzy punkty monitoringu: dwa cieków oraz jeden wód jeziornych. Jedna z jednolitych części wód należy do silnie zmienionych części wód (SZCW) (Zbiornik Włocławek).

Tabela 12. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status	Monitorowanie	Stan	Ryzyko	Lokalizacja
Jednolite części wód powierzchniowych rzecznych							Region wodny Środkowa Wisła Dorzecze: Wisła RZGW: Warszawa
1	PLRW2000 0275999	Zbiornik Włocławek	SZCW	Tak	zły	zagrożona	
2	PLRW2000 17275989	Dopływ z jeziora Tupadelskiego bez Chełmiczki	naturalna	Tak	zły	zagrożona	
3	PLRW2000 17275969	Świnka	naturalna	Tak	zły	zagrożona	
4	PLRW2000 17275949	Struga Kamieniecka	naturalna	Tak	zły	zagrożona	
5	PLRW2000 172756749	Bobrownica	naturalna	Tak	zły	zagrożona	
Jednolite części wód powierzchniowych jeziornych							
1	LW20020	Jezioro Chalińskie	naturalna	Tak	zły	zagrożona	

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły 2016.

Rysunek 10. Zasięg występowania JCWP względem Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Tabela 13. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)			Ocena stanu na podstawie oceny GIOŚ					
	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Nazwa PPK	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCW
Jednolite części wód powierzchniowych rzecznych									
1	PLRW2000 0275999	Zbiornik Włocławek	stanowisko 03	słaba	b.d.	poniżej dobrej	słaby	poniżej dobrego	zły
2	PLRW2000 17275989	Dopływ z jeziora Tupadelskiego bez Chełmiczki	Ujście do Wisły, Zarzecze	umiarkowana	dobra	poniżej dobrej	umiarkowany	b.d.	zły
3	PLRW2000 17275969	Świnka	Ujście do Wisły, Wierznica	umiarkowana	dobra	poniżej dobrej	umiarkowany	b.d.	zły
4	PLRW2000 17275949	Struga Kamieniecka	Ujście do Wisły, Kamienica	umiarkowana	dobra	poniżej dobrej	umiarkowany	b.d.	zły
5	PLRW2000 172756749	Bobrownica	Turza, most przy młynie	dobra	bardzo dobra	poniżej dobrej	umiarkowany	b.d.	zły
Jednolite części wód powierzchniowych jeziornych									
1	LW20020	Jezioro Chalińskie	głęboczek	umiarkowana	dobra	poniżej dobrej	umiarkowany	poniżej dobrego	zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych oraz jezior w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Według badań przytoczonych w powyższej tabeli, wody powierzchniowe terenu Gminy posiadają głównie umiarkowany stan ekologiczny, jedynie w przypadku Zbiornika Włocławek jest on słaby. Stan chemiczny natomiast był badany jedynie dla Zbiornika Włocławek oraz jeziora Chalińskiego. W obu przypadkach określony został jako poniżej dobrego. W jeziorze Chalińskim stwierdzono zanieczyszczenie

difenyloeterami bromowanymi (antypireny) oraz heptachlorem (środek owadobójczy z pestycydów). Natomiast w wodach zbiornika Włocławek przekroczone zostały normy następujących związków: difenyloetery bromowane, rtęć i jej związki (przypuszczalnie pochodzące z zakładów przemysłowych Płocka) oraz benzoapiren.

Tama we Włocławku jest jedynym stopniem wodnym z projektowanej Kaskady Dolnej Wisły zbudowanym w 1970 r. Jego powstanie mimo istniejących przepławek stanowi przeszkodę dla migrujących organizmów wodnych, powoduje kumulację zanieczyszczeń w osadach i wodzie, zmniejszyło urozmaicenie linii brzegowej oraz silną erozję poniżej stopnia, jak również podmywanie brzegów zbiornika, szczególnie prawego (Trojanowska-Olichwer 2013, dzkiezycie.pl) oraz negatywny wpływ na istniejące osuwiska (Banach et al. 2013). Wymienione problemy powodują słaby stan wód zbiornika Włocławek. Planowana jest budowa kolejnych stopni na Wiśle oraz zbiorników retencyjnych w dolinach innych rzek Gminy. Według najnowszych badań budowa stopni wodnych na rzekach oraz znacząca ingerencja w doliny rzeczne powoduje negatywny wpływ na środowisko (Katalog dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych), dlatego też zaleca się realizację przedsięwzięć minimalizując ich ewentualny negatywny wpływ.

Według rozporządzenia z dnia 29 marca 2017 r. (Dz.Urz. 2017 województwa kujawsko-pomorskiego poz. 1463) wszystkie jednolite części wód terenu Gminy zaliczane są do wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, zaś cały region Środkowej Wisły jest obszarem szczególnie narażonym (OSN), z którego odpływ azotu do wód należy ograniczyć. W 2004 r. powstał Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej, w którym omówiony został problem negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko i metody zapobiegania jego negatywnym skutkom. W roku 2019 wydany został Zbiór zaleceń dobrej praktyki rolniczej mający na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, omawiający problem w sposób bardziej szczegółowy. Większość terenu Gminy zajmują użytki rolne o uprawie konwencjonalnej (POŚ na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024).

Stan ogólny wód powierzchniowych terenu Gminy został określony jako zły, stwierdzono również, że są one zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych dla wód powierzchniowych.

Zagrożenie powodziowe i osuwiskowe

Gmina Dobrzyń nad Wisłą położona jest na wysokim brzegu Zbiornika Włocławek, dlatego też zagrożenie powodzią nie jest duże. Ewentualne niewielkie wezbrania mogą pojawić się w dolnych częściach dolin cieków wpadających do zbiornika, jednakże nie przewiduje się, by mogły stanowić zagrożenie dla mieszkańców (Hydroportal ISOK).

Położenie Gminy powoduje jednakże zagrożenie osuwiskami. Praktycznie cały brzeg zbiornika Włocławek zajęty jest przez osuwiska, z czego aktywne występują m.in.: w okolicy Włocławka (np. Osuwisko Centralne będące największym osuwiskiem krawędzi wysoczyzny (Banach et al. 2013)). Ponadto doliny cieków wpadających do zbiornika są określane jako obszary predysponowane do występowania ruchów masowych (SOPO Etap I). Zagrożenie dla mieszkańców jest jednakże niewielkie, jedynie pojedyncze zabudowania, również znajdujące się w mieście Dobrzyń nad Wisłą, mogą być zagrożone. Według dostępnych informacji trwają prace nad zabezpieczeniem osuwisk szczególnie tych znajdujących się w mieście.

5.4.2 Analiza SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”.

Obszar interwencji „Gospodarowanie wodami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd 48, → obecność punktów monitoringu wód powierzchniowych, → obecność osadów nieprzepuszczalnych na powierzchni terenu, → położenie Gminy w zasięgu GZWP nr 215, → obecność bagien i jezior będących ważnymi elementami środowiska przyrodniczego, → niewielkie zagrożenie powodziowe, → większość cieków o statusie naturalnym,	→ brak punktów monitoringu wód podziemnych na terenie Gminy, → lokalne łączenie się poziomów wodonośnych, → zły stan jakościowy JCWP terenu Gminy, → przynależność Zbiornika Włocławek do SZCW, → przynależność terenu Gminy do OSN, → zagrożenie ruchami masowymi.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ powstanie punktów monitoringu JCWPd, → wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, → zwiększenie naturalnej retencji dzięki ochronie rzek naturalnych oraz bagien, → postęp technologiczny w dziedzinie komunikacji ograniczający emisję zanieczyszczeń, → stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej oraz Zbioru zaleceń dla ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami, → rozwój rolnictwa ekologicznego.	→ JCWP zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego dla wód powierzchniowych, → przedłużające się okresy suszy, → rozwój terenów osuwiskowych, → skażenie wód przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, ścieki komunalne i zanieczyszczenia rolnicze (w tym nawozy i ŚOR). → przekształcanie koryt cieków skutkujące degradacją nisz ekologicznych i utrudnieniem migracji zwierząt.

5.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1 Ocena stanu

Sieć wodociągowa

W Gminie Dobrzyń nad Wisłą znajdują się trzy ujęcia oraz stacje uzdatniania wody w miejscowościach Dobrzyń nad Wisłą, Chalin i Grochowski oraz wodociąg lokalny w miejscowości Lenie Wielkie. Według danych PPIS w Lipnie woda z wodociągów w Gminie okresowo nie nadaje się do bezpośredniego spożycia. Zwykle związane jest to z przekroczeniem parametru mikrobiologicznego, zaleca się wówczas korzystanie z wody po przegotowaniu. Wymagania dotyczące wody do spożycia zgodnie z art. 13 Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę itd. [8] znajdują się w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi [16]. Sytuacja przekroczeń została stwierdzona w 2019 r. w Grochowsku i Dobrzyniu nad Wisłą, natomiast w 2020 r. w Chalinie i Leniach Wielkich. Po przeprowadzeniu działań naprawczych woda ponownie nadawała się do spożycia. W 2018 r. modernizacji podlegał SUW w Grochowsku, na 2020 r. planowane są prace na SUW w Dobrzyniu nad Wisłą. Problemy z jakością wody pitnej może powodować lokalne łączenie się poziomów wodonośnych ułatwiające migrację zanieczyszczeń, spowodowane obecnością spękań, a także Zbiornik Włocławek, którego powstanie zmieniło warunki hydrogeologiczne na okolicznym terenie (Banach et al. 2013). Spośród metod dezynfekcji wody wyróżnić można chlorowanie, ozonowanie i naświetlanie promieniami UV.

Na koniec 2019 r. długość sieci wodociągowej w Gminie wyniosła 205,7 km, ilość przyłączy 1 780, zaś zwodociągowanie Gminy 97,5%. Według Raportu o stanie Gminy za rok 2019 jedynie miejscowość Czarowo nie posiadała sieci wodociągowej. Część miejscowości Lenie Wielkie (ok. 170 mieszkańców) korzysta z wodociągu lokalnego RSP AGROPOL (dane PPIS w Lipnie), zaś część miejscowości Krojczyn obejmująca 141 mieszkańców zaopatrywana jest w wodę z SUW w Zadusznikach w gminie Wielgie. Natomiast SUW w Grochowsku dostarcza wodę poza granice Gminy do miejscowości Zarzeczewo Stare w gminie Fabianki (dane Gminy). Gmina Dobrzyń nad Wisłą prowadzi prace nad rozbudową sieci wodociągowej.

gowej. Charakterystyka studni wodociągowych Gminy Dobrzyń nad Wisłą znajduje się w tabeli nr 15, natomiast sieci wodociągowej w tabeli 16.

Tabela 15. Charakterystyka studni wodociągowych Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lokalizacja studni	Głębokość ujęcia [m]	Piętro wodonośne	Produkcja wody [m ³ /d; dam ³ /rok]	Zaopatrywane miejscowości	Zaopatrywani mieszkańcy
Dobrzyń nad Wisłą	2A- 126 3A- 110 4A- 112,5	Pg-K	473; 172,7	Miasto Dobrzyń nad Wisłą, Kamienica, Michałkowo, Lenie Wielkie, Bachorzewo, Zbyszewo, Strachoń, Wierznica, Wierzniczka, Głowczyn, Dyblin, Dyblinek	4160
Chalin	1A- 30 2A- 27,6	Q	288,6; 105,3	Chalin, Chudzewo, Mokowo, Płomiany, Skaszewo, Kochoń, Mokówko, Łągiewniki, Kolonia Chalin, Ruskowo	1706
Grochowalsk	2- 59,8 3- 37,5 4- 165	Q Pg-K	354,1; 129,3	Grochowalsk, Kisielewo, Szpiegowo, Glewo, Glewo Mokre, Tulibowo, Krępa, Stróżewo, Krojczyn (część), Zarzeczewo Stare	1690

Źródło: dane Gminy.

Tabela 16. Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą w latach 2016–2019.

Rok	2016	2017	2018	2019
Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	204,0	205,7	205,7	205,7
Ilość przyłączy[szt.]	1 712	1 772	1 775	1 780
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	7 179	7 248	7 745	7 697
Woda dostarczana gosp. domowym [m ³]	245,9	237,3	230,0	214,2

Źródło: dane Gminy.

Sieć kanalizacyjna

Na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą funkcjonuje 1 oczyszczalnia ścieków komunalnych funkcjonująca w mieście Dobrzyń nad Wisłą. W roku 2020 rozpoczęła się budowa nowej oczyszczalni ścieków. Istnieją również oczyszczalnie ścieków obsługujące szkoły oraz grupy lokali (Raport POŚ). Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy wynosi 11,58 km i jest do niej jest przyłączonych 385 gospodarstw. Skanalizowanie Gminy osiągnęło w 2019 roku 30%. Z kanalizacji korzystają mieszkańcy miasta Dobrzyń nad Wisłą. Na terenie Gminy funkcjonują również zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. W 2018 r. na terenie Gminy odbył się spis sposobów gospodarowania ściekami przez mieszkańców. Uzyskano dane dotyczące 87% gospodarstw, zinwentaryzowano 548 zbiorników bezodpływowych, 431 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 115 gospodarstw pozbawionych instalacji. Według danych Gminy corocznie wzrasta liczba przydomowych oczyszczalni ścieków, planowana jest również rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz kontrola metod gospodarowania ściekami przez mieszkańców. Na terenie Gminy operują trzy podmioty posiadające zezwolenie Burmistrza na odbiór nieczystości ciekłych od mieszkańców (tabela 18). Według danych Gminy w roku 2017 nieczystości ciekłych odebrano 1 242,5 m³, zaś w 2018 r. 1 887, 5 m³.

Tabela 17. Gospodarowanie ściekami na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą w latach 2016 – 2019.

Rok	2016	2017	2018	2019
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	11,3	11,3	11,58	11,58
Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	384	384	385	385
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	2 247	2 248	2 251	2 266
Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną [dam ³]	57,9	58,1	58,5	59,6
Liczba mieszkańców korzystająca z oczyszczalni ścieków [osoba]	2 247	2 248	2 251	2 266
Ścieki oczyszczone w ciągu roku [dam ³]	57,9	58,1	58,5	59,6
Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]	536	542	548	b.d.
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	374	411	474	503

Źródło: dane GUS i Gminy.

Tabela 18. Podmioty uprawnione do odbioru nieczystości ciekłych z terenu Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lp.	Nazwa firmy	Adres
1	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Lipnie Sp. z o.o.	ul. Wyszyńskiego 47, 87-600 Lipno
2	Prywatne Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjno-Handlowe „ZOLTAR”	Bogucin 46E, 87-811 Fabianki
3	Zakład Transportowo-Handlowo-Dystrybucyjny Henryk Baranowski	ul. Przedmiejska 17/3, 87-800 Włocławek, baza: ul. Toruńska 135a, 87-800 Włocławek

Źródło: dane Gminy.

5.5.2 Analiza SWOT

Tabela 19. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno - ściekowa”.

Obszar interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ wysoki stopień zwodociągowania Gminy, → obecność stacji uzdatniania wody, → skanalizowanie miasta Dobrzyń nad Wisłą, → obecność oczyszczalni ścieków na terenie Gminy, → planowana budowa nowej oczyszczalni, → duża liczba przydomowych oczyszczalni ścieków,	→ nawracające problemy z jakością wody pitnej, → przestarzałe systemy gromadzenia ścieków sanitarnych na terenie gospodarstw (szamba), → wysoka liczba zbiorników bezodpływowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z instalacją urządzeń do dezynfekcji wody, → dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, → modernizacja systemu gospodarki ściekowej, → uszczelnianie zbiorników bezodpływowych, → zapewnienie mieszkańcom możliwości wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych do oczyszczalni ścieków, → eliminacja zbiorników bezodpływowych z systemu gospodarowania ściekami.	→ dalsze problemy z jakością wody pitnej, → susze ograniczające dostępność wody pitnej, → awarie i nieszczelność przestarzałych szamb, → niewłaściwe zagospodarowanie nieczystości ciekłych, → brak świadomości niektórych mieszkańców dotyczący szkodliwości ścieków i metod ich odpowiedniego zagospodarowywania, → zanieczyszczenie wód ściekami przedostającymi się z nieszczelnych szamb lub zrzucanymi bezpośrednio do wód.

5.6 Zasoby geologiczne

5.6.1 Ocena stanu

Obszar Gminy charakteryzuje się krajobrazem nizinny słabo urozmaiconym geomorfologicznie, poza dolinami rzek i krawędzią wysoczyzny. Tereny położone najniżej znajdują się w dolinie Wisły najwyżej natomiast w południowo-wschodniej części Gminy. Utwory powierzchniowe większości terenu Gminy stanowi glina zwałowa maksymalnego zasięgu zlodowacenia północnopolskiego. W niewielkiej części są to również piaski sandrowe i osady jeziorne z okresu tego samego zlodowacenia. Południowo-zachodnia granica Gminy przebiega wzdłuż zbiornika Włocławskiego utworzonego w dolinie Wisły wskutek powstania tamy we Włocławku. Wisła wykorzystuje pradolinę toruńsko-eberswaldzką, która podczas fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego odprowadzała wody roztopowe.

Przedczwartorzędowa budowa geologiczna ma szczególne znaczenie na krawędzi wysoczyzny, gdzie odsłania się na dole skarpy i sprzyja powstawaniu osuwisk. Pod glinami zwałowymi zalegają bowiem zaburzone glacitektonicznie neogeńskie klastyczne utwory z węglem - w przeważającej części ropy. Są to skały charakteryzujące się podatnością na odkształcenia i spadkiem wytrzymałości w obecności wody. Nadległa glina zwałowa na krawędzi wysoczyzny pęka i przemieszcza się w dół zbocza powodując powstawanie charakterystycznych dla ruchów masowych struktur.

Na terenie Gminy nie są przemysłowo eksploatowane złoża (Bilans złóż kopalin w Polsce, dane PIG-PIB). Stwierdzono natomiast występowanie terenów perspektywicznych dla złóż piasku oraz jedno prognostyczne złożo piasku w północno-wschodniej części Gminy.

5.6.2 Analiza SWOT

Tabela 20. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”.

Obszar interwencji „Zasoby geologiczne”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak rozległych terenów zmienionych wskutek eksploatacji złóż, → brak stwierdzonego niekoncesjonowanego wydobywania.	→ kolizja udokumentowanych złóż kopalin i ich wydobycia z ochroną środowiska.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych z poszanowaniem środowiska, → możliwość rozwoju gminy wraz z wydobywaniem złóż.	→ zagrożenia występujące ze strony eksploatacji złóż (przekształcenia rzeźby terenu, zmiana stosunków wodnych, degradacja gleb), → nielegalna eksploatacja bądź składowanie odpadów lub ścieków na wyrobiskach poeksploatacyjnych.

5.7 Gleby

5.7.1 Ocena stanu

Gleby terenu Gminy w przeważającej części należą do gleb brunatnych właściwych i wylugowanych, zaś w mniejszym stopniu do gleb płowych. Ponad połowa gleb terenu gminy należy do dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych (I-III). Gleby wyższych klas występują głównie w południowej i środkowej części Gminy na podłożu glin zwałowych. Pozostałą część stanowią gleby klasy IV i V, które występują głównie w północnej części Gminy na osadach piaszczystych. Gleby w południowej części Gminy są średnio podatne na suszę, w środkowej natomiast podatne. Gleby bardzo podatne występują jedynie miejscami w północnej części Gminy (POŚ na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024).

Na terenie Gminy nie są zlokalizowane punkty badania jakości gleb. Monitoring gleb wynika z art. 101b. *Ustawy poś* [1] i odbywa się w ramach PMŚ. Najbliższe Gminie punkty znajdowały się w miejscowości Łęg Witoszyn w gminie Fabianki w powiecie włocławskim i w Lipnie w powiecie lipnowskim na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oraz w Białej w gminie Stara Biała w powiecie płockim i województwie mazowieckim. Według badań prowadzonych przez IUNG w 2015 roku nie stwierdzono zanieczyszczenia węglowodorami aromatycznymi (WWA), metalami ciężkimi ani pestycydami w wymienionych punktach (Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017).

5.7.2 Analiza SWOT

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”.

Obszar interwencji „Gleby”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ przeważające gleby wysokich klas bonitacyjnych, → brak przekroczeń zawartości WWA, metali ciężkich oraz pestycydów w glebie w najbliższych punktach, → mała powierzchnia gleb bardzo podatnych na suszę.	→ brak punktu monitoringu gleb, → występowanie gleb podatnych na suszę.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, → wzrost świadomości i wiedzy rolników co do odpowiedzialnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin, → rozwój rolnictwa ekologicznego, → zalesianie najsłabszych gleb, → coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów, przedsiębiorstw oraz transportu zapobiegające skażeniu gleb, → zwiększanie naturalnej retencji zapobiegające przesuszaniu gleb.	→ rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy i innych zjawisk ekstremalnych, → nieregularność opadów atmosferycznych, → zmiany klimatu mogące skutkować pojawieniem się nowych chorób i szkodników, → stosowanie nieodpowiednich metod uprawy skutkujące wzrostem jej przesuszenia i zanieczyszczenia chemicznego oraz spadkiem urodzajności, → zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem i infrastrukturą transportową oraz zabudową mieszkaniową.

5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1 Ocena stanu

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gmin oraz obowiązki związane z gospodarką odpadami określają głównie: *Ustawa poś* [1], *ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* [9] oraz *ustawa o odpadach* [10].

Jak wynika z *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, do obowiązków gminy należy między innymi prowadzenie sprawozdawczości, polegającej na sporządzaniu rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, na podstawie których przygotowuje się jedno zbiorcze sprawozdanie dotyczące wszystkich gmin, które Marszałek Województwa przekazuje do Ministra Środowiska. Ponadto gminy zostały zobowiązane do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorstwa odbierającego odpady oraz dokonywania rozliczeń finansowych za ich odbiór.

Według *Ustawy o odpadach* dla osiągnięcia braku wpływu odpadów na środowisko, w celu wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia oraz utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, opracowuje się na szczeblu krajowym i wojewódzkim plany gospodarki odpadami. Zawierają one analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami, identyfikują problemy w jej zakresie, prognozują zmiany, formułują przyjęte cele i kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i kształtowania gospodarki odpadami, a także wskazują instalacje komunalne na obszarze województwa. Według ustawy, instalacja komunalna do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów powinna zapewniać mechaniczno-biologiczne przetwarzanie tych odpadów i wydzielanie z odpadów zmieszanych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku oraz składowanie odpadów powstających po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu lub sortowaniu tych odpadów. Listę funkcjonujących instalacji prowadzi Marszałek województwa w Biuletynie Informacji Publicznej, jest ona aktualizowana na bieżąco. Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego powstał w roku 2016 i obowiązuje do czasu jego aktualizacji, przy czym niektóre jego zapisy należy rozumieć inaczej, tj. zgodnie z *Ustawą o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw* [11].

13 września 2019 roku Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego opublikował listę funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie lub składowanie odpadów (tabele 21 i 22). Żadna instalacja nie jest planowana do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Według *Ustawy o odpadach* gospodarka odpadami nie może powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin i zwierząt, uciążliwości przez hałas lub zapach, a także wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. Wprowadza hierarchię postępowania z odpadami oraz zasady ich przetwarzania. Jedną z nich jest zasada bliskości, mówiąca o przetwarzaniu odpadów w miejscu położonym możliwie najbliżej miejsca ich wytworzenia. Instalacje komunalne położone najbliżej Gminy Dobrzyń nad Wisłą umieszczone są w tabeli 23.

Tabela 22. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku położone w województwie kujawsko-pomorskim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją
1	Aleksandrów Kujawski	Służewo, ul. Polna 8, 87-700 Służewo	„EKOSKŁAD” Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej Sp. z o.o., ul. Polna 87, 87-700 Służewo
2	Brześć Kujawski	Machnacz, 87-880 Brześć Kujawski	Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami „Saniko” Sp. z o.o., ul. Komunalna 4, 87-800 Włocławek
3	Bydgoszcz	ul. Wojska Polskiego 65, 85-871 Bydgoszcz	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „CORIMP” Sp. z o.o., ul. Wojska Polskiego 65, 85-825 Bydgoszcz

4	Bydgoszcz	ul. Inwalidów 45, 85-749 Bydgoszcz	REMONDIS Bydgoszcz Sp. z o.o., ul. Inwalidów 45, 85-001 Bydgoszcz
5	Chełmno	Osnowo, 86-200 Chełmno	Zakład Usług Miejskich „ZUM” Sp. z o.o. w Chełmnie, ul. Przemysłowa 8, 86-200 Chełmno
6	Dębowa Łąka	Niedźwiedź, 87-207 Dębowa Łąka	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych EKOSYSTEM Sp. z o.o. w Wąbrzeźnie, ul. Matejki 13, 87-200 Wąbrzeźno
7	Grudziądz	Zakurzewo, 86-300 Grudziądz	Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o., ul. Mickiewicza 28/30, 86-300 Grudziądz
8	Inowrocław	ul. Bagienna 77, 88-100 Inowrocław	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., ul. Ks. Piotra Wawrzyniaka 33, 88-100 Inowrocław
9	Lipno	ul. Wyszyńskiego 56, 87-600 Lipno	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Lipnie Sp. z o.o., ul. Wyszyńskiego 47, 87-600 Lipno
10	Rypin	Puszcza Miejska 24, 87-500 Rypin	Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Rypin” Sp. z o.o., Puszcza Miejska 24, 87-500 Rypin
11	Świecie	Sulnówko 74C, 86-100 Świecie	Przedsiębiorstwo Unieszkodliwiania Odpadów „EKO-Wisła” Sp. z o.o., Sulnówko 74C, 86-100 Świecie
12	Toruń	ul. Kociewska 47-53, 87-100 Toruń	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o., ul. Grudziądzka 159, 87-100 Toruń
13	Tuchola	Bładowo, 89-500 Tuchola	Przedsiębiorstwo Komunalne w Tucholi Sp. z o.o., ul. Świecka 68, 89-500 Tuchola
14	Żnin	Wawrzynki 35, 88-400 Żnin	NOVAGO Sp. z o.o., Wawrzynki 35, 88-400 Żnin

Źródło: Lista Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Tabela 23. Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych położone w województwie kujawsko-pomorskim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją
1	Brześć Kujawski	Machnacz, 87-880 Brześć Kujawski	Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami „Saniko” Sp. z o.o., ul. Komunalna 4, 87-800 Włocławek
2	Bydgoszcz	ul. Prądocińska 28, 85-893 Bydgoszcz	Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów „ProNatura” Sp. z o.o., ul. Ernsta Petersona 22, 85-862 Bydgoszcz
3	Chełmno	Osnowo, 86-200 Chełmno	Zakład Usług Miejskich „ZUM” Sp. z o.o. w Chełmnie, ul. Przemysłowa 8, 86-200 Chełmno
4	Dębowa Łąka	Niedźwiedź, 87-207 Dębowa Łąka	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych EKOSYSTEM Sp. z o.o. w Wąbrzeźnie, ul. Matejki 13, 87-200 Wąbrzeźno
5	Grudziądz	Zakurzewo, 86-300 Grudziądz	Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o., ul. Mickiewicza 28/30, 86-300 Grudziądz
6	Inowrocław	ul. Bagienna 77, 88-100 Inowrocław	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., ul. Ks. Piotra Wawrzyniaka 33, 88-100 Inowrocław
7	Lipno	ul. Wyszyńskiego 56, 87-600 Lipno	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Lipnie Sp. z o.o., ul. Wyszyńskiego 47, 87-600 Lipno
8	Pakość	Giebnia, 88-170 Pakość	Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o., ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość
9	Rypin	Puszcza Miejska 24, 87-500 Rypin	Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Rypin” Sp. z o.o., Puszcza Miejska 24, 87-500 Rypin
10	Świecie	Sulnówko 74C, 86-100 Świecie	Przedsiębiorstwo Unieszkodliwiania Odpadów „EKO-Wisła” Sp. z o.o., Sulnówko 74C, 86-100 Świecie
11	Toruń	ul. Kociewska 47-53, 87-100 Toruń	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o., ul. Grudziądzka 159, 87-100 Toruń
12	Tuchola	Bładowo, 89-500 Tuchola	Przedsiębiorstwo Komunalne w Tucholi Sp. z o.o., ul. Świecka 68, 89-500 Tuchola
13	Żnin	Wawrzynki 35, 88-400 Żnin	NOVAGO Sp. z o.o., Wawrzynki 35, 88-400 Żnin

Źródło: Lista Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Tabela 24. Instalacje położone najbliżej Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lp.	Województwo	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją	Typ działań
1	Kujawsko-Pomorskie	Brześć Kujawski	Machnacz, 87-880 Brześć Kujawski	Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami „Saniko” Sp. z o.o., ul. Komunalna 4, 87-800 Włocławek	Przetwarzanie i składowanie
2	Kujawsko-Pomorskie	Lipno	ul. Wyszyńskiego 56, 87-600 Lipno	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Lipnie Sp. z o.o., ul. Wyszyńskiego 47, 87-600 Lipno	Przetwarzanie i składowanie
3	Kujawsko-Pomorskie	Rypin	Puszcza Miejska 24, 87-500 Rypin	Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Rypin” Sp. z o.o., Puszcza Miejska 24, 87-500 Rypin	Przetwarzanie i składowanie
4	Mazowieckie	Sierpc	Rachocin, 09-200 Sierpc	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu Sp. z o.o., ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc	Przetwarzanie i składowanie
5	Mazowieckie	Stara Biała	Kobierniki 42, 09-413 Sikórz	Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 17, 09-400 Płock	Przetwarzanie i składowanie

Źródło: Lista Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Mazowieckiego.

Odbiorem odpadów komunalnych na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą w 2020 roku zajmuje się firma Ecovir siedzibą w Ligowie. Odbiera: szkło, papier, tworzywa sztuczne i metal, odpady zmieszane oraz bioodpady. Na terenie miasta Dobrzyń nad Wisłą odpady segregowane odbierane były raz w miesiącu, zaś odpady zmieszane oraz bioodpady w miesiącach od kwietnia do października dwa razy w miesiącu, natomiast w pozostałe miesiące raz. Na terenie innych miejscowości Gminy odpady wszystkich grup odbierane były od mieszkańców raz w miesiącu.

Drugim filarem gospodarki odpadami na terenie Gminy, jest gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który przyjmuje odpady bezpośrednio od właścicieli nieruchomości. Na terenie Gminy stacjonarny punkt działa w miejscowości Dobrzyń nad Wisłą przy ulicy Licealnej na terenie oczyszczalni ścieków. Jest on czynny trzy razy w tygodniu (poniedziałek, środa i sobota) w godzinach 10:00-14:00. We wrześniu 2020 r. działały również dwa mobilne punkty w miejscowościach Chalin oraz Krojczyn, czynne codziennie od 8:00 do 18:00. Przyjmowały odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, baterie i akumulatory, przeterminowane leki, chemikalia, opony (od aut osobowych, motocykli i rowerów) oraz odpady budowlane i rozbiórkowe. 13 listopada 2020 r. podjęto decyzję o budowie PSZOK w miejscu działającego aktualnie punktu stacjonarnego w mieście Dobrzyń nad Wisłą na terenie oczyszczalni ścieków przy ulicy Licealnej 12.

Tabela 25. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Dobrzyń nad Wisłą w latach 2017 - 2018.

Kod odpadów komunalnych	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]	
		2017	2018
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	967,22	1251,62
10 01 01	Popiół ze spalania	20,58	b.d.
15 01 01 i 20 01 01	Opakowania z papieru i tektury oraz papier i tektura	b.d.	1,48
15 01 02 i 20 01 39	Opakowania z tworzyw sztucznych i tworzywa sztuczne	b.d.	102,99
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	758,51	94,22
15 01 07 i 20 02 02	Opakowania ze szkła i szkło	b.d.	86,88
16 01 03	Zużyte opony	6,18	1,16
17 01 01	Odpady z betonu, gruz betonowy z rozbiórek i remontów	15,4	15,7
17 03 80	Odpadowa papa	b.d.	3,75
17 06 04	Materiały inne niż 17 06 01	b.d.	2,44
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu niezawierające substancji niebezpiecznych	1,18	0,54
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	b.d.	0,3
20 01 32	Leki inne niż 20 01 31	0,013	0,02

20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	b.d.	0,78
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 i 10 01 35	4,38	0,42
20 01 99	Inne niż wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	0,74	0,7
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	b.d.	337,96
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	20,07	6,4

Źródło: Analiza gospodarki odpadami za rok 2017 i 2018.

Największą ilość odpadów odbieranych od mieszkańców stanowią odpady zmieszane, zmieszane odpady opakowaniowe oraz odpady biodegradowalne. Według Ustawy o odpadach na pierwszym miejscu w hierarchii sposobów postępowania z odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów, na kolejnych odzysk i recykling, na ostatnim natomiast unieszkodliwianie. W 2014 roku powstał Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów. Gmina Dobrzyń nad Wisłą dopuszcza kompostowanie odpadów przez mieszkańców na działkach prywatnych.

Według Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą za 2017 r. osiągnięty przez Gminę poziom recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 46%, poziom recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych 100%, zaś poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania 0%. W roku 2018 poziomy te wynosiły odpowiednio: 41,51%, 100% i 0% (Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą za 2018 r.). Gmina wypełniła obowiązujące w tamtych latach przepisy.

Według Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach począwszy od roku 2020 wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych powinien wynieść 50%, zaś do 16 lipca 2020 roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania powinien osiągnąć wartość nie większą niż 35%. Sposoby obliczania tych wskaźników zgodnie z art. 3b.3. oraz art. 3c.2. Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach znajdują się w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych [17] oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów ograniczania składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [18].

Gmina Dobrzyń nad Wisłą posiada Program usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2017-2032 (PUA). Inwentaryzacja prowadzona w roku 2017 wykazała 3 661,736 Mg wyrobów azbestowych wykorzystywanych na terenie Gminy jako pokrycia dachowe. Według danych Gminy na jej terenie znajduje się ponadto 2,5 km pozostających w użyciu rur azbestowych. Według PUA azbest jest niebezpieczny jedynie w przypadku dostania się jego włókien drogą wziewną do płuc, rury więc nie stanowią zagrożenia. Natomiast azbest pokrywający dachy może być niebezpieczny. Większość zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych znajdowała się na dachach budynków gospodarczych oraz mieszkalnych. Dla większości wyrobów stwierdzono, że są w dobrym stanie i nie muszą podlegać natychmiastowemu usunięciu. Gmina jednakże sukcesywnie usuwa azbest ze swojego terenu, ilość usuniętych wyrobów zależy od liczby wniosków złożonych przez mieszkańców. W latach 2016-2019 mieszkańcy złożyli 108 wniosków, na podstawie których Gmina usunęła i zutylizowała prawie 321 Mg wyrobów azbestowych (320,94 Mg) za kwotę ponad 106 tys. zł. Oznacza to, że na terenie Gminy pozostało do usunięcia około 3 400 Mg wyrobów azbestowych.

Na terenie Gminy istnieje jedno dzikie wysypisko śmieci o powierzchni 0,3 ha.

5.8.2 Analiza SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”.

Obszar interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ system selektywnego zbierania odpadów obejmujący większość mieszkańców Gminy, → istniejące na terenie Gminy mobilne PSZOK, → plany budowy PSZOK w Dobrzyniu nad Wisłą, → osiągnięty wymagany poziom recyklingu odpadów komunalnych i budowlanych, → osiągnięty wymagany poziom ograniczenia masy składowanych odpadów komunalnych, → usuwanie wyrobów azbestowych, → duża i nadal rosnąca świadomość mieszkańców w zakresie postępowania z odpadami.	→ duży udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej ilości odebranych odpadów, → rosnąca ilość powstających odpadów, w tym zmieszanych odpadów komunalnych, → wysokie koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, → dość duża ilość wyrobów azbestowych pozostała do usunięcia, → istnienie dzikiego wysypiska śmieci na terenie Gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ utrzymanie i rozwój nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, → dalszy rozwój segregacji odpadów, → spadek ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, → wyeliminowanie odpadów zmieszanych ze strumienia odpadów, → wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami oraz ograniczenia ich produkcji, → dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.	→ dalszy wzrost ilości powstających odpadów, → niewłaściwa segregacja śmieci przez mieszkańców, → trudności we wprowadzaniu dalszych zmian w przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadzące do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu, → wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie Gminy, → nieświadomość społeczna w zakresie konieczności ograniczania ilości powstających odpadów, hierarchii postępowania z odpadami i ich ogólnej szkodliwości, → rosnące problemy z zagospodarowywaniem odpadów pochodzenia rolniczego i przemysłowego. → powstawanie kolejnych nielegalnych składowisk odpadów.

5.9 Zasoby przyrodnicze

5.9.1 Ocena stanu

Flora i fauna

Lasy stanowią 1,9% całkowitej powierzchni Gminy Dobrzyń nad Wisłą. Są to lasy mieszane, w których występuje głównie sosna, brzoza, dąb, jesion oraz olcha. z udziałem kruszyny, jarzębiny i czarnego bzu w podszycie oraz niewielkim udziałem leszczyny, a także miejscowym występowaniem lipy, wierzby, modrzewia, świerku i grabu. Największą powierzchnię lasy zajmują w północno-wschodniej części Gminy, gdzie porastają najsłabsze gleby. Występują ponadto na terenach podmokłych (na co wskazuje duży udział olchy) oraz w dolinach rzecznych (Bank Danych o Lasach). Według raportu o stanie lasów 2018 lasy w Polsce zagrożone są przez susze, ekstremalne zjawiska pogodowe, szkodniki i pożary. Na terenie Gminy, gdzie brak kompleksów leśnych, a lasy porastają jedynie niewielkie, izolowane tereny, największym zagrożeniem dla nich jest susza.

Spośród zwierząt, które można spotkać na terenie Gminy wymienić można rodzaje charakterystyczne dla innych terenów nizin środkowopolskich, mianowicie: sarna, dzik, zając, lis, a także bocian, kaczka krzyżówka, czy łabędź i żuraw z awifauny.

Korytarze ekologiczne i formy ochrony przyrody

Ustanawianie i cele istnienia form ochrony przyrody opisują przepisy Ustawy o ochronie przyrody [12]. Zgodnie z art. 112 ww. ustawy różnorodność biologiczna i krajobrazowa podlega PMŚ. Przez teren Gminy nie przebiegają korytarze ekologiczne, natomiast z form ochrony przyrody występuje jeden pomnik przyrody, który stanowi dąb szypułkowy rosnący w pobliżu zespołu szkół w Krojczynie. W miejscowości Dobrzyń nad Wisłą na Placu Wolności znajdują się natomiast cztery Dęby szypułkowe, które według Ekspertyzy 4 drzew na Placu Wolności w Dobrzyniu nad Wisłą powinny być objęte ochroną w ramach pomników przyrody. W miejscowościach Bachorzewo, Chalin, Dyblin, Grochowalsk, Kamienica, Krojczyn, Lenie Wielkie i Płomiany występują natomiast parki dworskie posiadające status zabytków.

Infrastruktura turystyczna

Spośród szlaków turystycznych przez teren Gminy przebiega Dobrzyńsko-Kujawska Droga św. Jakuba, która prowadzi do Santiago de Compostela w Hiszpanii. Szlak rozpoczyna się w Dobrzyniu nad Wisłą, gdzie kończy się Droga Mazowiecka prowadząca z Warszawy. Następnie przez Włocławek prowadzi do Kruszwicy, aby w Mogilnie połączyć się z Droga Wielkopolską. Droga św. Jakuba oznaczona jest żółtą muszlą. Przez teren Gminy szlak przebiega z drogi z Sobowa, przez Kamienicę i Lenie Wielkie do Dobrzynia nad Wisłą, następnie przez Zbyszewo, Mokre, Grochowalsk i Szpiegowo do granicy Gminy (camino.net.pl).

Kolejnym szlakiem jest Wiśłana Trasa Rowerowa. Docelowo ma prowadzić wzdłuż całej długości Wisły. Jej ukończone fragmenty znajdują się na południu kraju i jest to odcinek od Wisły do Szczucina oraz na północy od Dobrzynia nad Wisłą do Gminy Nowe za Grudziądem. Na etapie projektowania jest odcinek prowadzący do ujścia. Pozostała część przechodząca przez miast takie jak Tarnobrzeg, Kazimierz Dolny, Warszawa czy Płock ma przebieg jedynie orientacyjny i jest nieoznakowana. Przez tereny Gminy Dobrzyń nad Wisłą szlak biegnie z Dobrzynia nad Wisłą przez Bachorzewo, Zbyszewo, Glewo i Tulibowo do Zarzecza. Na wschód natomiast szlak ma orientacyjny przebieg przez Lenie Wielkie i Kamienicę do Główna (mapa.wirtualneszlaki.pl/wtr/).

Teren Gminy może być atrakcyjny dla turystyki rowerowej (poza Wiślaną Trasą Rowerową), charakteryzuje się bowiem malowniczym krajobrazem rolniczym urozmaiconym głębokimi dolinami rzecznyymi, krawędzią wysoczyzny razem z osuwiskami, a także turbinami wiatrowymi. Zbiornik Włocławek daje natomiast możliwość rozwoju sportów wodnych. Kolejnym elementem mogącym przyciągnąć turystów jest niezwykle bogata historia Gminy i okolicznych ziem, obejmująca między innymi trudne relacje z Zakonem Krzyżackim. Turystyka zrównoważona, oparta na pierwszeństwie ochrony przyrody, pozytywnie wpływa na tereny, na których się rozwija nie powodując negatywnych zjawisk.

Negatywnymi elementami mogącymi potencjalnie ograniczać rozwój turystyki jest niewątpliwie znikoma powierzchnia lasów Gminy, zanikające bagna i zadrzewienia śródpolne, a także trudno dostępne tereny wokół jezior. Infrastruktura turystyczna jest na terenie Gminy reprezentowana przez nieliczne miejsca noclegowe.

5.9.2 Analiza SWOT

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”.

Obszar interwencji „Zasoby przyrodnicze”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ szlaki komunikacyjne o średnim natężeniu ruchu nie stanowiące groźnej bariery dla migrujących zwierząt, → obecność szlaków turystycznych przebiegających przez teren Gminy, → nieprzekształcone doliny niewielkich cieków.	→ bardzo niska lesistość, → brak terenów podlegających ochronie prawnej, → brak korytarzy ekologicznych, → zanikające bagna będące ważnym elementem równowagi biologicznej, → niewielka liczba zadrzewień śródpolnych, → przekształcenie naturalnego krajobrazu ze względu na działalność gospodarczą, → niewielkie wykorzystanie walorów krajobrazowych do celów rekreacyjnych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ kształtowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych, obejmujących łąki, zadrzewienia śródpolne oraz bagna i lasy, mające zasadniczy wpływ na utrzymanie równowagi biologicznej w środowisku oraz korytarzy ekologicznych, → zwiększanie zasobów leśnych, → odnawianie oraz ochrona zadrzewień śródpolnych, bagien i jezior, → objęcie ochroną naturalnych dolin rzecznych i innych elementów cennych przyrodniczo, → wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony naturalnego środowiska.	→ postępujące przekształcanie naturalnego krajobrazu, → zanieczyszczenie środowiska pochodzące z sektora transportowego i rolniczego, → występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, → postępujące zmiany klimatu, → zagrożenie suszą i pożarami, → wzrost intensywności użytkowania rolniczego terenu Gminy.

5.10 Zagrożenie poważnymi awariami

5.10.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b *Ustawy poś* [1], GIOŚ jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych. Zaś zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 4 oraz art. 29 pkt. 3 *Ustawy o inspekcji ochrony środowiska* [5] do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy również nadzór nad usuwaniem skutków awarii. *Ustawa poś* (w szczególności tytuł IV tej ustawy) implementuje przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. Urz. UE 2012 L 197) oraz Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Dz. U. 2004 nr 129, poz. 1352). Ww. akty prawne regulują kwestie zapobiegania poważnym awariom, które mogą być następstwem określonych działań przemysłowych oraz ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzi i środowiska. GIOŚ zgodnie z art. 31 ust. 2 *Ustawy o inspekcji ochrony środowiska* prowadzi rejestr poważnych awarii.

Na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą nie wystąpiło zdarzenie o znamionach poważnej awarii. Ponadto nie wyznaczono na terenie Gminy zakładów stwarzających zagrożenie poważnej awarii przemysłowej. Na terenie Gminy znajduje się 8 zastępów Ochotniczych Straży Pożarnych (Dobrzyń nad Wisłą, Mokowo, Krojczyn, Grochowalsk, Płomiany, Chalin, Michałkowo, Główny). Dwie jednostki: Dobrzyń nad Wisłą i Mokowo należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Obszary zdegradowane i wymagające rekultywacji

Według danych GDOŚ na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą nie występują tereny gdzie zaistniałyby szkody w środowisku lub zanieczyszczona byłaby powierzchnia ziemi.

Na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą obiekty mogące stanowić potencjalne źródło zanieczyszczeń dla środowiska to: PSZOK, oczyszczalnia ścieków, obiekty produkcyjne, szlaki komunikacyjne oraz nielegalne składowiska odpadów. Użytkowanie oczyszczalni ścieków oraz PSZOK z należytą uwagą oraz zgodnie z przeznaczeniem nie powinno zagrażać środowisku. Również obiekty produkcyjne prowadzone w sposób odpowiedzialny oraz szlaki komunikacyjne, które na terenie Gminy służą głównie ruchowi lokalnemu nie powinny stanowić zagrożenia dla środowiska.

Składowiska odpadów komunalnych stanowią natomiast duże zagrożenie dla środowiska i ludzi. Wywierają presję na wody podziemne, szczególnie jeśli nie posiadają warstw uszczelniających. Stanowią ponadto zagrożenie dla wód powierzchniowych, gleb, dzikich zwierząt oraz pożarowe. Na terenie Gminy znajduje się jedno dzikie wysypisko śmieci o powierzchni 0,3 ha, które dla bezpieczeństwa środowiska i mieszkańców powinno być jak najszybciej zlikwidowane.

Katastrofy naturalne

Zmieniający się klimat wpływa na wzrost zagrożenia wystąpieniem katastrof naturalnych, które podobnie jak poważne awarie przemysłowe powodują zagrożenie zdrowia i życia ludzi. W 2009 r. teren Gminy nawiedziło gradobicie, które zniszczyło uprawy i gospodarstwa. Na terenie Gminy zdarzają się również wichury, które jak dotąd nie powodowały dużych strat (w 2019 r. przewróciło się kilka drzew). Nie stwierdzono również występowania groźnych pożarów, mimo, że dużym problemem jest na terenie Gminy wypalanie traw występujące nawet 15 razy w roku (dane Gminy). Przez ostatnie trzy lata (2017-2019) natomiast wystąpiło zjawisko suszy.

5.10.2 Analiza SWOT

Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie poważnymi awariami”.

Obszar interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
→ brak zakładów stwarzających zagrożenie poważnej awarii przemysłowej, → brak odnotowanych zdarzeń o znamionach poważnej awarii. → brak dużych szlaków komunikacyjnych, po których odbywa się intensywny transport materiałów niebezpiecznych, → 8 jednostek OSP.	→ niskie parametry techniczne dróg gminnych, → występowania na terenie Gminy w latach poprzednich zjawiska suszy, → występowanie problemu z wypalaniem traw, → istnienie dzikiego wysypiska śmieci, → lasy zagrożone pożarami szczególnie w okresie letnim.
SZANSE	ZAGROŻENIA
→ doposażenie i szkolenie służb ratowniczych, → opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako katastrofy naturalne lub klęski żywiołowe, → remonty i modernizacja dróg wpływające na zmniejszenie zagrożenia zdarzeniami drogowymi, → wzrost świadomości mieszkańców co do bezpiecznego zachowania na drogach oraz postępowania w razie ekstremalnych zjawisk pogodowych, → edukacja mieszkańców w zakresie odpowiedzialnych działań zmniejszających zagrożenie suszą i niedoborem wody, → zwiększenie naturalnej retencji zmniejszające zagrożenie suszą, → niepodejmowanie działań w zakresie budowy zakładów ZZR i ZDR na terenie Gminy,	→ anomalie pogodowe stwarzające zagrożenie katastrofą naturalną, → możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych, w ciągu szlaków komunikacyjnych lub podczas zdarzeń drogowych.

6. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi. Rozpatrując obszary interwencji, wzięto pod uwagę zagadnienia horyzontalne. Poniższa tabela przedstawia, które obszary interwencji mają powiązanie z wybranymi zagadnieniami horyzontalnymi.

Tabela 29. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.

Obszary przyszłej interwencji	Powiązania z zagadnieniami (kwestiami) horyzontalnymi			
	adaptacja do zmian klimatu	nadzwyczajne zagrożenie środowiska	działania edukacyjne	monitoring środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	+	+	+	+
Zagrożenia hałasem	o	o	+	+
Pola elektromagnetyczne	—	—	+	+
Gospodarowanie wodami	+	o	+	+
Gospodarka wodno- ściekowa	+	+	+	—
Zasoby geologiczne	—	+	—	—
Gleby	+	o	+	+
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	o	o	+	—
Zasoby przyrodnicze	+	+	+	+
Zagrożenia poważnymi awariami	o	+	o	+

Symbol	Wyjaśnienie
+	wpływ bezpośredni – obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób bezpośredni z kwestiami horyzontalnymi
o	wpływ pośredni - obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób pośredni z kwestiami horyzontalnymi
—	wpływ bez związku – brak powiązania między obszarami interwencji, a kwestiami horyzontalnymi

7. Podsumowanie dotychczasowych działań w zakresie ochrony środowiska

W tabeli poniżej zestawiono wskaźniki monitorowania efektów działań podejmowanych przez JST w zakresie ochrony środowiska (na podstawie danych GUS i Gminy).

Tabela 30. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika			Zmiana wartości wskaźnika
		2017	2018	2019	
Długość czynnej sieci wodociągowej	km	205,7	205,7	205,7	0
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1772	1775	1780	8
Korzystający z sieci wodociągowej	os.	7248	7745	7697	449
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	11,3	11,58	11,58	0,38
Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	384	385	385	1
Korzystający z sieci kanalizacyjnej	os.	2248	2251	2266	18
Korzystający z oczyszczalni ścieków	os.	2248	2251	2266	18
Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam ³	58,1	58,5	59,6	1,5
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	542	548	b.d.	6
Oczyszczalnie przydomowe	szt.	411	474	503	92
Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	32,2	30,7	31,9	0,3
Ilość pozostałych wyrobów azbestowych	Mg	3559	3484	3409	150
Ilość odebranych odpadów zmieszanych	Mg	967,22	1251,62	b.d.	284,4
Poziom recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	%	46	41,51	b.d.	4,49
Lesistość	%	1,8	1,8	1,8	0
Powierzchnia terenów chronionych	km	0	0	0	0

8. Cele, kierunki interwencji i zadania wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym

Program ochrony środowiska dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą posiada cele zbieżne zarówno z POŚ dla województwa kujawsko-pomorskiego, jak i dla powiatu lipnowskiego. Dokumenty zwracają szczególną uwagę na poprawę tych elementów środowiska, które są w najgorszym stanie tj.: jakości wód powierzchniowych oraz jakości powietrza. Zalecają wzrost retencji przy spadku wodochłonności gospodarki, a także zalesianie. Dużą wagę przywiązują ponadto do edukacji ekologicznej, dzięki której wzrośnie świadomość mieszkańców w zakresie konieczności ochrony środowiska oraz metod ograniczania na nie negatywnego wpływu.

Tabela 31. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	Poprawa efektywności energetycznej i rozbudowa systemów energooszczędnych	Termomodernizacja budynków gminnych (Szkoła w Chalinie)	Urząd Gminy	700 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
2.				Modernizacja oświetlenia ulicznego	Urząd Gminy	62 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
3.				Wdrażanie zapisów PGN	Urząd Gminy	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
4.	Zagrożenie hałasem	Zmniejszenie emisji hałasu i jego uciążliwości	Modernizacja układu komunikacyjnego	Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej również przy współpracy z innymi zarządcami dróg	Urząd Gminy	460 000	Budżet Gminy, środki zewnętrzne, w tym unijne
5.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i niedoborem wody	Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych	Ograniczenie wpływu zanieczyszczeń rolniczych na wody (ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i promocja rolnictwa ekologicznego)	Właściciel, Urząd Gminy, ARiMR, KPODR	2 000/rok 6 000/rok	Właściciel, Budżet Gminy, MRiRW, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
6.			Minimalizacja ryzyka powodziowego i ochrona przed niedoborem wody	Obsadzanie brzegów zbiorników wodnych roślinnością, odtwarzanie terenów zalewowych i bagien	Właściciel, PGWWP, Urząd Gminy	3 000/rok	Właściciel, Budżet Gminy, PGWWP, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
7.				Zwiększenie naturalnej retencji w gospodarstwach	Właściciel, Urząd Gminy	40 000/rok	Właściciel, Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
8.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz gospodarowanie ściekami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Budowa SUW w Dobrzyniu nad Wisłą	Urząd Gminy	2 361 227,7	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
9.				Budowa SUW w Chalinie	Urząd Gminy	2 915 663, 03	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
10.				Wykonanie odwiertu studni głębinowego w Chalinie	Urząd Gminy	27 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
11.				Modernizacja systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody na terenie Gminy	Urząd Gminy	50 000/rok	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
12.				Rozbudowa sieci wodociągowej	Urząd Gminy	40 000/rok	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
13.				Ustanowienie stref ochrony pośredniej ujęć wód	Urząd Gminy	5 000/rok	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne

14.	Gospodarka wodno-ściekowa		Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Dotacje na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków	Urząd Gminy, Właściciel	85 000	Właściciel, Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
15.				Budowa oczyszczalni ścieków w Dobrzyniu nad Wisłą	Urząd Gminy	2 000 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
16.			Ograniczenie negatywnego wpływu nieczystości na środowisko	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji	Urząd Gminy	15 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
17.				Kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych w zakresie posiadanego atestu	Urząd Gminy, Właściciel	30 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
18.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ograniczenie ilości powstających odpadów i dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym	Gospodarowanie odpadami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko	Budowa PSZOK	Urząd Gminy	2 000 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
19.				Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów	Urząd Gminy	80 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
20.				Selektywna zbiórka odpadów obejmująca wszystkich mieszkańców oraz wzrost recyklingu	Urząd Gminy, Właściciel	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
21.				Prowadzenie kontroli podmiotów odbierających odpady od mieszkańców oraz w zakresie zapobiegania powstawaniu dzikich wysypisk śmieci	Urząd Gminy	40 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
22.			Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Usuwanie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy	Urząd Gminy, Właściciel	30 000/rok	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
23.			Edukacja ekologiczna	Edukacja mieszkańców w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów.	Urząd Gminy	Zadanie ciągłe	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
24.	Zasoby przyrodnicze	Poprawa bioróżnorodności i zapewnienie spójności ekosystemów przez ochronę nisz oraz fauny i flory, a także zmniejszenie presji na środowisko	Rozwój zrównoważonej ekoturystyki	Budowa infrastruktury turystycznej (altany z miejscem na grill/ognisko, ławkami i stołami)	Urząd Gminy	12 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
25.				Utrzymanie szlaków turystycznych (oznakowanie, zapewnienie dostępności i ciągłości)	Urząd Gminy	5 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
26.				Wytczenie rowerowej ścieżki wzdłuż Wisły (promocja walorów przyrodniczych i historycznych Gminy)	Urząd Gminy	5 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
27.				Stworzenie miejsc sportowo-rekreacyjnych	Urząd Gminy	21 400	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
28.				Poprawa estetyki i rewitalizacja miejscowości	Urząd Gminy	5 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
29.			Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów naturalnych	Objęcie ochroną prawną cennych przyrodniczo terenów Gminy	Urząd Gminy	300	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
30.				Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody	Urząd Gminy	300	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
31.				Promocja zalesiania najsłabszych gruntów	Urząd Gminy	300	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
32.				Monitoring presji gatunków inwazyjnych na gatunki rodzime	Urząd Gminy	500	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
33.			Edukacja ekologiczna	Edukacja w zakresie szkodliwości sprowadzania gatunków obcych oraz ekologicznej hodowli zwierząt (pszczelarstwo ekologiczne)	Urząd Gminy	500	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne

34.	Zagrożenie Poważnymi awariami	Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii oraz zagrożeń dla środowiska wraz z minimalizacją ich skutków	Poprawa bezpieczeń- stwa ludności i środowiska	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo-gaśnicze oraz przeciwpowodziowe	Urząd Gminy	400 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
35.				Stabilizacja osuwiska na skarpie w Dobrzyniu nad Wisłą	Urząd Gminy	15 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne
36.				Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	Urząd Gminy	20 000	Budżet Gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki unijne

Tabela 32. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Źródło finansowania
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń do atmosfery	Wymiana nieekologicznych źródeł ciepła	Właściciel	Właściciel
2.			Montaż OZE (panele fotowoltaiczne, instalacje solarne, pompy ciepła)	Właściciel	Właściciel
3.		Działalność kontrolna i programowa	Kontrola zakładów emitujących zanieczyszczenia do atmosfery	WIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
4.			Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie emisji substancji do powietrza	GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
5.			Kontrola stanu technicznego pojazdów i ich emisyjności	Właściciel	Właściciel
6.	Zagrożenie hałasem	Działalność kontrolna i programowa	Kontrole źródeł hałasu oraz ograniczenie ich uciążliwości	Właściciel, WIOŚ	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW
7.			Ocena stanu akustycznego środowiska	GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
8.	Pola elektroma- gnetyczne	Działalność kontrolna i programowa	Kontrola instalacji emitujących PEM	Właściciel, WIOŚ	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW
9.			Ocena i badanie poziomu PEM w środowisku, tworzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM	GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
10.	Gospodarowanie wodami	Poprawa stanu wód powierzchniowych	Osiągnięcie celów wyznaczonych dla wód powierzchniowych, odbudowa zdegradowanych ekosystemów	PGWWP (Zarząd Zlewni i Nadzór Wodny)	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP
11.		Minimalizacja ryzyka powodziowego	Utrzymanie i rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym czyszczenie rowów melioracyjnych	PGWWP (Zarząd Zlewni i Nadzór Wodny), Wła- ściciel gruntu	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP, Właściciel gruntu
12.			Utrzymanie urządzeń wodnych i budowli hydrotechnicznych	Nadzór Wodny	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP
13.		Ochrona przed niedoborem wody	Racjonalne gospodarowanie wodą pitną	Właściciele	Właściciele
14.			Rozwój retencji (budowa zbiorników retencyjnych w dolinie Bętlewianki)	PGWWP	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP
15.		Monitoring	Monitorowanie stanu wód powierzchniowych	PSHM, GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP
16.			Monitorowanie stanu wód podziemnych	PSH, GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PGWWP

17.	Gospodarka wodno-ściekowa	Racjonalne gospodarowanie ściekami	Regularny wywóz nieczystości płynnych	Właściciele	Właściciele
18.			Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia i oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa	WIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
19.	Gleby	Rekultywacja gruntów	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych	Właściciel gruntu	Właściciel, WFOŚiGW, NFOŚiGW
20.		Monitoring	Monitoring gleb	IUNG, GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
21.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Prowadzenie kontroli przestrzegania prawa w zakresie gospodarowania odpadami przez podmioty	WIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
22.	Zasoby przyrodnicze	Zrównoważona gospodarka leśna	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych	Lasy Państwowe, Właściciele gruntów	Lasy Państwowe, Właściciele, WFOŚiGW, NFOŚiGW
23.		Ochrona gatunkowa	Monitoring stanu ochrony środowiska i gatunków, w tym ptaków na poziomie siedlisk i regionów	GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
24.	Zagrożenie poważnymi awariami	Minimalizacja negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej	Kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii	WIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW
25.			Badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska	GIOŚ	WFOŚiGW, NFOŚiGW

9. System realizacji programu ochrony środowiska

9.1 Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska

Realizacja wyznaczonych celów i kierunków interwencji wymaga ustalenia odpowiedniego systemu zarządzania Programem Ochrony Środowiska. Wyznaczenie prawidłowych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. W odniesieniu do analizowanego Programu główną jednostką, na której spoczywać będzie realizacja wyznaczonych zadań będzie Gmina Dobrzyń nad Wisłą.

Zarządzanie Programem wiąże się z:

- koordynacją przebiegu wdrażania i realizacji
- bieżącą oceną realizacji i aktualizacją celów i kierunków interwencji
- monitorowaniem skutków realizacji wyznaczonych zadań
- sprawozdawczością na temat wykonania Programu

Wymienione poniżej instrumenty zarządzania Programem ochrony środowiska pozwalają prowadzić działania z zakresu ochrony środowiska przyczyniając się do osiągnięcia celów nie tylko lokalnych, ale i szczebla wojewódzkiego oraz krajowego. Są to instrumenty umożliwiające wprowadzenie przepisów, egzekwowanie ich oraz pozyskiwanie funduszy na działania ograniczające degradację środowiska związaną z działalnością człowieka.

9.1.1 Instrumenty prawne

Ustawy określają narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie. Podstawowymi instrumentami prawnymi ochrony środowiska na szczeblu gminnym są:

- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- akty prawa miejscowego
- decyzje administracyjne o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnym

Burmistrz może wystąpić do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji przekazując dokumentację sprawy, jeżeli w wyniku kontroli stwierdził naruszenie przez podmiot korzystający ze środowiska przepisów ochrony środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ponadto Burmistrz w drodze decyzji może nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Jeżeli osoba fizyczna nie dostosowała się do w/w decyzji, Burmistrz może w drodze decyzji wstrzymać użytkowanie takiej instalacji lub urządzenia.

Jednocześnie uprawniony jest do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

Rada Gminy może, w drodze uchwały, ustanawiać ograniczenia co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko (ograniczenie to nie dotyczy instalacji i urządzeń znajdujących się w miejscu kultu religijnego). Do kompetencji Rady Gminy należy także uchwalanie programów ochrony środowiska na terenie gminy oraz regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminie.

9.1.2 Instrumenty finansowe

Realizacja wyznaczonych celów, kierunków interwencji i zadań szczegółowych nakreślonych w Programie wymaga w większości zabezpieczenia znacznych środków finansowych. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska
- opłaty produktowe i depozytowe
- administracyjne kary pieniężne
- opłaty administracyjne kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska.
- budżet gminy, powiatu i województwa
- kredyty bankowe
- dotacje i pożyczki celowe
- fundusze unijne
- programy krajowe
- programy regionalne
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

9.1.3 Instrumenty społeczne

Istotnym i dobrze rozwijającym się instrumentem jest możliwość udziału społeczeństwa na etapie podejmowania decyzji i opracowywania dokumentów środowiskowych. Gwarancja udziału społeczeństwa w ochronie środowiska zawarta została w art. 5 Ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [2]. W myśl Ustawy „każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa”. Obowiązek zapewnienia możliwości udziału ludności w postępowaniu toczącym się odpowiednio przed wydaniem tych decyzji lub ich zmianą oraz przed przyjęciem tych dokumentów lub ich zmianą, w sytuacji, gdy udział społeczny jest możliwy, spoczywa na organach administracji właściwych do wydania decyzji lub opracowania projektów dokumentów.

Do pozostałych instrumentów społecznych pozwalających na sprawne zarządzanie Programem Ochrony Środowiska należą:

- **edukacja ekologiczna społeczeństwa** (materiały, konkursy, debaty, konferencje, szkolenia)
- **współpraca i budowanie partnerstwa** pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi
- **nacisk społeczny, czyli petycje, demonstracje, akcje zbierania podpisów.**

9.1.4 Instrumenty strukturalne i infrastrukturalne

Działania strukturalne polegają na formułowaniu i wdrażaniu polityki strategii środowiskowych. Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Do instrumentów strukturalnych na poziomie lokalnym należą więc wszystkie programy strategiczne i planistyczne np. Strategie Rozwoju, Plany Rozwoju Lokalnego, Plany Odnowy Miejscowości, Programy Gospodarki Niskoemisyjnej, Programy Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest, Programy Rewitalizacji, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wraz z programami sektorowymi.

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych celów i kierunków interwencji, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy oraz realnych możliwości ich

potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Reasumując, lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne. Prawidłowy ekorozwój gminy wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (edukacja ekologiczna, udział społeczny, szkolenia, konfrontacje itp.). Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą przedstawia cele i kierunki zmierzające do poprawy stanu środowiska w zgodzie z dalszym rozwojem społecznym i gospodarczym mieszkańców gminy.

9.2 Monitorowanie Programu Ochrony Środowiska

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) Ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań);
- 2) Ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania/minimalizacji;
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo skutkowa).

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ.

Poniżej w tabeli przedstawiono wskaźniki monitorowania celów Programu Ochrony Środowiska dla gminy Dobrzyń nad Wisłą. Wartość bazową stanowią najbardziej aktualne dane.

Tabela 33. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
			Nazwa [źródło danych]	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	Liczba przekroczeń norm jakości powietrza w Gminie	1 (ozon)	0
2.			Poziom stężenia substancji w powietrzu	ozon	Klasa D2
3.				Pozostałe substancje	klasa A
4.			Liczba wymienionych pieców pozaklasowych	60	>60
5.			Liczba budynków poddanych termomodernizacji	50	>50
6.			Liczba instalacji OZE	71	>71
7.	Zagrożenie hałasem	Zmniejszenie emisji hałasu i jego uciążliwości	Długość dróg poddana modernizacji [km]	b.d.	>0
8.	Pola elektro-magnetyczne	Utrzymanie niskich poziomów pól elektromagnetycznych	Występowanie przekroczeń dopuszczalnego poziomu PEM	nie	nie

9.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i niedoborem wody	Stan/potencjał ekologiczny JCWP	zły	dobry
10.			Liczba inwestycji przeciwpowodziowych i w zwiększenie retencji	b.d.	>0
11.			Powierzchnia odtworzonych obszarów zalewowych i bagiennych [ha]	b.d.	>0
12.			Powierzchnia gospodarstw ekologicznych [ha]	b.d.	>0
13.	Gospodarka wodno – ściekowa	Zapewnienie dostępu do czystej wody oraz gospodarowanie ściekami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko	Pojawianie się problemów z jakością wody pitnej	tak	nie
14.			Długość sieci wodociągowej [km]	205,7	>205,7
15.			Zwodociągowanie [%]	97,5%	100%
16.			Długość sieci kanalizacyjnej [km]	11,58	>11,58
17.			Skanalizowanie [%]	30	>30
18.			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	503	503
19.			Liczba zbiorników bezodpływowych [UG]	548	<548
20.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ograniczenie ilości powstających odpadów i dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym	Ilość wyrobów azbestowych na terenie Gminy [Mg]	3 409	<3 409
21.			Ilość odebranych odpadów zmieszanych [Mg]	1 252	<1 252
22.			Poziom recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	41,51%	100%
23.			Powierzchnia „dzikich wysypisk”	0,3 ha	0 ha
24.	Zasoby przyrodnicze	Poprawa bioróżnorodności i zapewnienie spójności ekosystemów przez ochronę niszy oraz fauny i flory, a także zmniejszenie presji na środowisko	Powierzchnia obszarów chronionych [ha]	0	>0
25.			Liczba wyznaczonych szlaków turystycznych	2	>2
26.			Wskaźnik lesistości [%]	1,9%	>1,9%
27.			Powierzchnia zalesionych gruntów [ha]	b.d.	>0
28.	Zagrożenie Poważnymi awariami	Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii oraz zagrożeń dla środowiska wraz z minimalizacją ich skutków	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie Gminy	0	0
29.			Liczba inwestycji w OSP	b.d.	>0
30.			Występowanie zjawiska nielegalnego wypalania traw lub pożaru	Tak	Nie

9.3 Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 *Ustawy poś [1]* z wykonania Programów Ochrony Środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu.

Podczas opracowywania raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska należy wykorzystać m.in.:

- sprawozdania z wykonania budżetu
- wyniki badań prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska
- informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- informacje i materiały Głównego Urzędu Statystycznego
- informacje i materiały z pozostałych podmiotów, które zostały zaangażowane w realizację zadań własnych i monitorowanych Programu Ochrony Środowiska

9.4 System instytucji zaangażowanych w realizację programu ochrony środowiska

Główną jednostką odpowiedzialną za realizację zadań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska będzie Gmina Dobrzyń nad Wisłą. Na gminie spoczywać będzie prawidłowa koordynacja, zarządzanie i monitorowanie zapisów Programu Ochrony Środowiska. Z punktu widzenia Programu w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem (Gmina, Rada Gminy);
- podmioty realizujące zadania Programu (Gmina, Powiat, inne jednostki działające na danym terenie, realizujące swoje zadania);
- podmioty kontrolujące i monitorujące przebieg realizacji i efekty Programu (Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski, WIOŚ, RZGW, RDLP, podmioty gospodarcze, jednostki naukowo-badawcze itp.);
- podmioty kształtujące politykę Programu Ochrony Środowiska (lokalne media, jednostki oświaty, organizacje pozarządowe);
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań Programu.

9.5 Wykaz interesariuszy

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA);
- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie (BDL);
- Główniej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (GDOŚ);
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie (GIOŚ);
- Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie (GDLP);
- Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie (IMGW);
- Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG);
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGWWP);
- Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie (PIG-PIB);
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lipnie (PPIS);
- Państwowej Służby Hydrogeologicznej (PSH);
- Polskich Kolei Państwowych (PKP PLK);
- Polskich Sieci Elektroenergetycznych (PSE);
- Urzędu Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR);
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ);
- Lasy Państwowe;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG);
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH);
- Państwowa Służba Hydrogeologiczno-Meteorologiczna (PSHM);
- Właściciele gruntów i mieszkańcy;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ);
- Zarząd Zlewni i Nadzór Wodny (PGWWP);

10. Spis tabel

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu Dobrzyń nad Wisłą.....	21
Tabela 2. Rodzaje działalności gospodarczych na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą w 2019 roku.	22
Tabela 3. Wyniki oceny jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej za rok 2019.	26
Tabela 4. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.....	28
Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez źródła hałasu z wyłączeniem hałasu powodowanego przez statki powietrzne i linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaznikami mającymi zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki ochrony przed hałasem.....	28
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem”	29
Tabela 7. Wyniki pomiarów PEM w roku 2019.	30
Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Pole elektromagnetyczne”	30
Tabela 9. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 48.....	31
Tabela 10. Ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Dobrzyń nad Wisłą.....	32
Tabela 11. Klasa jakości wód podziemnych w punktach monitoringowych w pobliżu Gminy Dobrzyń nad Wisłą.	32
Tabela 12. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Dobrzyń nad Wisłą.....	34
Tabela 13. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Dobrzyń nad Wisłą.....	35
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”	37
Tabela 15. Charakterystyka studni wodociągowych Gminy Dobrzyń nad Wisłą.....	38
Tabela 16. Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą w latach 2016–2019.	38
Tabela 17. Charakterystyka gospodarowania ściekami na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą w latach 2016 – 2019.....	38
Tabela 18. Podmioty uprawnione do odbioru nieczystości ciekłych z terenu Gminy Dobrzyń nad Wisłą..	39
Tabela 19. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno - ściekowa”	39
Tabela 20. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”	40
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”.	40
Tabela 22. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenia z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku położone w województwie kujawsko- pomorskim.	41
Tabela 23. Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych położone w województwie kujawsko-pomorskim.....	42
Tabela 24. Instalacje położone najbliżej Gminy Dobrzyń nad Wisłą.	43
Tabela 25. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Dobrzyń nad Wisłą w latach 2017 - 2018.....	43
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”.....	45
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”	47
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenie poważnymi awariami”	48
Tabela 29. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.....	49
Tabela 30. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ.	50
Tabela 31. Harmonogram realizacji zadań własnych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą.	51

Tabela 32. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą.....	53
Tabela 33. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą.....	57

11. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na tle powiatu i województwa.	18
Rysunek 2. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na tle sąsiednich gmin.	19
Rysunek 3. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej.	19
Rysunek 4. Struktura płci w Gminie Dobrzyń nad Wisłą w latach 2016 – 2019.....	20
Rysunek 5. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych.	23
Rysunek 6. Podział województwa kujawsko-pomorskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza. .	25
Rysunek 7. Położenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą na tle JCWPd.....	32
Rysunek 8. Zasięg występowania GZWP względem Gminy Dobrzyń nad Wisłą.	33
Rysunek 9. Cieki i zbiorniki wodne oraz mokradła na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą.....	34
Rysunek 10. Zasięg występowania JCWP względem Gminy Dobrzyń nad Wisłą.	35

12. Wykorzystywane akty prawne

- [1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2020, poz. 1219 ze zmianami)
- [2] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2020 poz. 283)
- [3] Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 poz. 1101)
- [4] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2019 poz. 1295 ze zmianami)
- [5] Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2019, poz. 1355 ze zmianami)
- [6] Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2020 poz. 981 ze zmianami)
- [7] Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2017 poz. 1566 ze zmianami)
- [8] Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2019 poz. 1437)
- [9] Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2019 poz. 2010 ze zmianami)
- [10] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2019 poz. 701 ze zmianami)
- [11] Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 1579 ze zmianami)
- [12] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020, poz. 55 ze zmianami)
- [13] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1031 ze zmianami)
- [14] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112)
- [15] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448)
- [16] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294)

- [17] Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167)
- [18] Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017, poz. 2412)

13. Bibliografia:

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 2) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, 2013
- 3) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2017
- 4) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 5) Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, Ministerstwo Gospodarki, 2009
- 6) Polityka ekologiczna Państwa 2030, Ministerstwo Środowiska, 2019
- 7) Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Ministerstwo Gospodarki, 2013
- 8) Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Ministerstwo Infrastruktury, 2019
- 9) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2019
- 10) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, 2019
- 11) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, 2012
- 12) Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2030
- 13) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lipnowskiego na lata 2016-2018 z perspektywą do roku 2022
- 14) Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+
- 15) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, 2018
- 16) Strategia rozwoju turystyki w województwie kujawsko-pomorskim, 2004
- 17) Program ochrony środowiska dla gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2017-2020, z perspektywą do 2024
- 18) Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody, A. Woś 1993
- 19) Warunki naturalne rolnictwa
- 20) Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2019, IMGW
- 21) Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków- stan na 30 września 2020 r., woj. kujawsko-pomorskie
- 22) Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015
- 23) Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2020
- 24) Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2019

- 25) Projekt założeń do planu zaopatrzenia Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2015-2030
- 26) Plan gospodarki niskoemisyjnej do roku 2020 dla gminy miejsko-wiejskiej Dobrzyń nad Wisłą
- 27) Ekspertyza w zakresie rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030
- 28) Struktura przestrzenna elektrowni wiatrowych w Polsce i jej uwarunkowania, M. Jakiel 2011
- 29) Health effects and wind turbines: A review of the literature, L. D. Knopper & C. A. Ollson 2011
- 30) Measuring electromagnetic Fields (EMF) around wind turbines in Canada: is there a human health concern?, L. C. McCallum, M. I. Whitfield Aslund, L. D. Knopper, G. M. Ferguson, C. A. Ollson 2014
- 31) Bird and bat species' global vulnerability to collision mortality AT wind farms revealed through a trait-based assessment, C. B. Thaxter, G. M. Buchanan, J. Carr, S. H. M. Butchart, T. Newbold, R. E. Green, J. A. Tobias, W. B. Foden, S. O'Brien, J. W. Pearce-Higgins 2017
- 32) Program ochrony przed hałasem dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, 2019
- 33) Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2018 roku.
- 34) Wyniki pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za rok 2019
- 35) Karta informacyjna JCWPd 48
- 36) Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd, PIG-PIB 2009
- 37) Rozwój osuwisk w strefie brzegowej sztucznych zbiorników wodnych na przykładzie osuwiska centralnego w Dobrzyniu nad Wisłą, zbiornik włocławski, M. Banach, H. Kaczmarek, S. Tyszkowski 2013
- 38) 2019- Wyniki badań wskaźników fizykochemicznych- monitoring jakości wód podziemnych- monitoring diagnostyczny
- 39) Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2019 roku.
- 40) Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, PIG-PIB 2017
- 41) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły 2016
- 42) Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych oraz jezior w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu
- 43) Ocena toksyczności osadów w Zbiorniku Włocławskim, A. Trojanowska-Olichwer 2013
- 44) Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft (Dz.Urz. 2017 województwa kujawsko-pomorskiego poz. 1463)
- 45) Katalog dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania, Kraków 2018
- 46) Kodeks dobrej praktyki rolniczej, Ministerstw Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwo środowiska, Warszawa 2004
- 47) Zbiór zaleceń dobrej praktyki rolniczej mający na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, Warszawa 2019
- 48) Komunikaty Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lipnie dotyczące jakości wody wodociągowej
- 49) Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Dobrzyń nad Wisłą za lata 2015-2016

- 50) System Osłony Przeciwosuwiskowej- Etap I Kartowanie pilotażowe osuwisk wraz z wyznaczeniem obszarów ich występowania w Polsce, mapy przeglądowe (pgi.gov.pl/osuwiska/123/projekty/sopo-1.html)
- 51) Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych - AKPOŚK 2017
- 52) Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, KZGW, Warszawa, sierpień 2016 r.
- 53) Wykaz podmiotów, które posiadają zezwolenie Burmistrza Dobrzynia nad Wisłą na odbiór nieczystości ciekłych z terenu Gminy Dobrzyń nad Wisłą
- 54) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., PIG-PIB, Warszawa 2020
- 55) Raport z III etapu realizacji zamówienia "Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017, IUNG, Puławy, kwiecień 2017
- 56) Lista instalacji komunalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego stan na dzień 9 września 2019 r.
- 57) Lista Marszałka Województwa Mazowieckiego prowadzona na podstawie art. 38b ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2020 poz. 797 z późn. zmianami) stan na 14 października 2020 r.
- 58) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą za 2017 r.
- 59) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą za 2018 r.
- 60) Harmonogram wywozu odpadów komunalnych przez firmę ECOVIR Sp. z o.o. na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą
- 61) Obwieszczenie IR.6733.3.2020 z dnia 13 listopada 2020 r.
- 62) Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2017- 2032
- 63) Krajowy plan gospodarki odpadami 2022, Warszawa, 2016
- 64) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2014
- 65) Raport o stanie lasów w Polsce 2018
- 66) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz plan działań na lata 2014–2020, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 67) Strategia rozwoju Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2016-2020
- 68) Raport o stanie Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą za rok 2018
- 69) Raport o stanie Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą za rok 2019
- 70) Ekspertyza 4 drzew na Placu Wolności w Dobrzyniu nad Wisłą
- 71) Wieloletni strategiczny program operacyjny miasta i gminy Dobrzyń nad Wisłą na lata 2016-2020
- 72) Plany zagospodarowania przestrzennego dla obszarów terenu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą
- 73) Uchwała nr XVI/92/2019 Rady Miejskiej Dobrzyń nad Wisłą z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Miasta i Gminy na 2020 rok

Wykorzystane portale mapowe:

Portal mapowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa mapy.zabytek.gov.pl/nid/

Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej geoportal.gov.pl

Portal Geologia PIG-PIB geologia.pgi.gov.pl

Hydroportal Informatycznego Systemu Osłony Kraju mapy.isok.gov.pl

Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska geoserwis.gdos.gov.pl

System Monitoringu Suszy Rolniczej IUNG Mapa podatności na suszę susza.iung.pulawy.pl

Bank Danych o Lasach bd.lasy.gov.pl